

Mayıs - Haziran 2020

ISSN: 1306 - 3731

Fiyatı : 10 TL

15.
YIL

Akpınar

87.
SAYI

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Kuruluş T. : 01.01.2006

Kurucusu : İsmail ÖZMEL

Prof. Dr. SAİM SAKAOĞLU Özel Sayısı

Saim SAKAOĞLU ile Söyleşi

İsmail ÖZMEL

Prof. Dr. Ali DUYMAZ

Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK

Prof. Dr. Faruk ÇOLAK

Prof. Dr. Hatice İÇEL

Prof. Dr. Nedim BAKIRCI

Prof. Dr. Behiye KÖKSEL

Ali IŞIK

Dr. Öğr. Üyesi Atiye NAZLI

Akpınar

15.
YIL

akpinardergisi.com

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Nevzat TOPAL
Murat SOYAK

DANIŞMA KURULU (HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU (Selçuk Üniversitesi Em.Ö.Ü.)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Niğde Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Tanesi : 10 TL
Yıllık Abone Bedeli: 70 TL
Resmî Abone Bedeli: 150 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 50 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)
Banka Hesap No : Yapı Kredi Niğde Şubesi
İban : TR83 0006 7010 0000 0061 2945 53

GRAFİK - TASARIM

**BASIM YERİ
KARAN OFSET**

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmasın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 **MİLLİ MÜCADELE VE EDEBİYAT:**
Emrah MEYDAN
- 7 **ÜÇ YÜZ YİRMİ KÜÇÜK SULTAN**
Halide Edib ADIVAR
- 9 **BİLİM VE KISKANÇLIK**
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU
- 12 **NAİL TAN'LA SÖYLEŞİ**
- 18 **YANLIŞ PARANTEZ'E DAİR**
Murat SOYAK
- 20 **ACI BİBER - AL BİRİNİ VUR ÖTEKİNE!**
Adil İZCİ
- 22 **CEMİL MERİÇ'LE BİR AKŞAM SOHBETİ**
İsmail ÖZMEL
- 26 **NİĞDE KALESİ'NİN AMELE TAŞLARI**
Mustafa ERYAMAN
- 30 **ÇANAKKALE'Yİ KONUŞMAK
GELECEĞİ KONUŞMAKTIR**
Bedrettin KELEŞTİMUR
- 31 **BÖYLE ESMEZ HEP RÜZGÂR**
İsmail ÖZMEL
- 31 **AH İSTANBUL**
Hatice TÜRKOĞLU
- 32 **YİĞİDİM...**
Musa DOĞRUER
- 33 **DİYARBAKIR**
Abdülkadir GÜLER
- 34 **BEN SENDE-SEN EVDE KAL**
Dursun ÖZDEN
- 35 **CANAN OLALIM**
Mehmet BAŞ
- 36 **YAZMAK YAŞATMAKTIR**
M. Nihat MALKOÇ
- 38 **BULGUR**
Abidin GÜNEYLİ
- 38 **ANLAMALISIN**
Günvar KORKMAZ
- 39 **BAHTİYAR VAHAPZADE**
Bedrettin KELEŞTİMUR
- 42 **NİĞDE SENİ ÇAĞIRIYOR**
Hasan Korkmaz (ÇAKALCIOĞLU)
- 44 **MASLOW İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ
PİRAMİDİNDE GÖNÜLLÜ İZOLASYON**
Selin ÖZMEL

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

PROF. DR. SAİM SAKAOĞLU ÖZEL SAYISI

İSMAİL ÖZMEL

Özel sayıları birer abide olarak değerlendirmek istiyorum. Zaman akıp gidiyor, dostlar, üstatlar her dönemi süslüyorlar ama biz onların hayatından ne kadarını kalıcı kılabiliyor, yazılar, anılar ve resimlerle süsleyebiliyoruz. Kültürümüze, edebiyatımıza ve sanatımıza emek veren bu güzel insanları gelecek nesillere nasıl tanıtacağız, onların bu ebedî hayat için tavsiyelerinin neler olacağını nasıl aktaracağız. Tabii ki eserleri bu devamlılığı sağlayacaktır. Bu güzel insanların dostları, kalem ve bilim arkadaşları vardır. Belki bu özel sayılar onları çevrelerindeki güzelliklerle beraber anılmalarına vesile olur ümidi ile özel sayıları yayınlamaya devam ediyoruz.

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nu, bilim dostları çevremizin en verimli, en gönle yakın, en güzel insanlarından birisi olarak selamlıyoruz. 25.06.2020 Perşembe günü 'Saim Sakaoğlu'na Armağan' kitabını okuyordum. Telefonum çaldı, kim olabilir? Sakaoğlu üstat Mersin'in Erdemli ilçesinden bizi arıyor. 'Sizi okuyordum dedim, kalp kalbe karşı ancak buna denir' dedim ve unutulmaz bir sohbet oldu. Böyle içten ve iyi duygularla örülmüş bir dostluk.

724 sayfalık bu Armağan'da bir dostu, "Türk halk kültürü çok çok büyük bir denizdir. Bu denizin içinde masallar, fıkralar, efsaneler, destanlar, türküler, vb. büyük yer tutmaktadır. "...Prof. Sakaoğlu yaptığı araştırmalarla Türk kültürünün bir hizmetkârı gibi yıllarca çalışmış, üretmiş ve bugün Türk halk kültürünün bu denli araştırılıp incelenmesi konusunda üstüne düşen görevi en güzel biçimde yerine getirmiştir," diyor. (1) Bu tespittlere katılmamak mümkün değildir. Eserler, bildiriler, makaleler ve benzeri çalışmalar onu bu noktaya ulaştırmıştır.

1991 Yılı'nın ortalarında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi konferans salonunda bir şiir şöleni yapıyordu. Şair dostlarla salonda buluştuk, O günün fakülte dekanı Saim Sakaoğlu'yla görüşmek ve tanışmak mümkün oldu diye hatırlıyorum. Akpınar'ın 36. sayısının önsözünde tanışma olayını şöyle anlatmışım: "SESLİLERİN SERENADI TÜRKÇE (2)

Rüzgârda, dalga dalga çırpınarak uçmaya heveslenen çarşaf bir yanda;
sudan yeni çıktığı belli; öte yanda bu manzarayı resmetmeye çalışan gözler.
Soruyorum: Rüzgâr sesi mi daha alımlı, daha cazip yoksa su zerrecikleri
yüzümüze gözümüze serpiştiren çarşaf sesi mi? Yoksa bütün bu manzaranın
ötesinde, bu cümleleri yazarken kalemimi sayfalarda kaydırıp götüren

1. Mehmet Tütüncü. SOTA Türkistan ve Azerbaycan Araştırma Merkezi Başkanı. Haerlem/Hollanda. Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'na Armağan (Konya 2006, s. 11) kitabının Sunuş yazısından.

2. Akpınar, 36, Kasım-Aralık 2011, ön sözünden

MİLLÎ MÜCADELE VE EDEBİYAT:

KURTULUŞ SAVAŞI'NA FARKLI BİR YAKLAŞIM: KUTSAL İSYAN(KURTULUŞ SAVAŞI'NIN GERÇEK HİKÂYESİ)

Emrah MEYDAN

**Romanın
adlandırılmasında
tercih edilen “isyan”
kelimesi ise, Türk
milletinin
bağımsızlığı için
verdiği haklı
mücadele
hareketinden
kaynaklanır. Burada
isyan, hem işgal
güçlerine karşı hem
de Osmanlı
Devleti’nin yönetim
kadrolarında ve
halkta oluşan
mandacılık fikrine
karşı ortaya çıkan bir
tepkidir. Osmanlı
Devleti, Millî
Mücadele’nin
oluşumunu
desteklememiş,
mücadeleyi
engelleme yolunda
pek çok adım
atmıştır.**

Hasan İzzettin Dinamo’nun¹, Kutsal İsyân (Kurtuluş Savaşı’nın Gerçek Hikâyesi) isimli romanı 8 cilt olarak yayınlanmıştır. Bu eser için şu değerlendirme yapılmıştır: “Hasan İzzettin Dinamo, Kutsal İsyân’da Ulusal Kurtuluş Savaşı’nı bir sanatçı hassasiyetiyle tarihî roman formunda kaleme almıştır. Eser aynı zamanda Türk Kurtuluş Savaşı için yazılmış ilk belgesel roman niteliğindedir.” (Okay, Aktaş vd., 2002: 553). Yazarın, Toplumcu Gerçekçi bir anlayışla Kurtuluş Savaşı’nı bir “isyan” hareketi olarak görmesi, üzerinde durulması ve incelenmesi gereken bir husustur.

Hasan İzzettin Dinamo’nun babası ve ağabeyinin 1. Dünya Savaşı’nda şehit olmasından dolayı, kapsamlı bir araştırma sonucunda ortaya koyduğu bu eserin ilk dört cildi 1966 yılında, geri kalan ciltleri ise 1967 yılında yayınlanmıştır. Kutsal İsyân’ından yayınlanan 7 ciltlik Kutsal Barış ile birlikte on beş ciltlik bir nehir roman özelliği de göstermektedir.

Kutsal İsyân romanının 1. cildinde, Osmanlı yönetiminin içinde bulunduğu durum ele alınarak Mustafa Kemal’in bu duruma müdahale etmek istemesinin nedenleri verilir. Mustafa Kemal’in Vahdettin ile tanışması, devleti kurtarmak için Vahdettin’i kendi yanına çekmek istemesi ve aralarının bozulması sonucunda Mustafa Kemal, devleti kurtarmak için yeni planlar yapmaya başlar.

¹ 1909 yılında Akçaabat’ta doğmuştur. Küçük yaşta babasını ve ağabeyini I. Dünya Savaşı’nda kaybeden Dinamo, annesinin de vefat etmesi üzerine öksüzler yurduna alınmış ve ortaöğretimine kadar burada eğitimine devam etmiştir. Ardından Sivas Öğretmen Okulu’na giden Dinamo, bir süre ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü’ne girmiştir. Ancak Türk Ceza Yasası’nın 142. maddesine aykırı eylemlerde bulunduğu gerekçesiyle dört yıl hüküm giymiş. Bu sebeple öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kalmıştır. Dinamo; şiir, hikâye ve roman türünde eserler vermiştir.

Bu planların neticesinde Ali Fuat Paşa ile birlikte Misak-ı Millî sınırlarını belirler ve gelecekte kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti için temel adımları planlar. Mustafa Kemal bu planları yaparken, gelecekte Musul'u da elde tutmanın gerekliliğine önem verir.

Benim anladığım İngiltere, Hindistan yollarının en kuvvetli bekçisi olduğumuza ve Musul vilâyeti elimize geçtiği takdirde, petrollerinin işletilmesinde kendisiyle anlaşacağımıza inanırsak – yani buna onu inandırabilirsek – gelecekte pekâlâ onunla anlaşabilir ve icabında şimal komşularımıza karşı da iyi bir destek olur[Kİ-1,261].

İngilizler, Irak petrollerine sahip olabilmek için bölgede sürekli karışıklıklar yaratmaktadır. Bu sebeple Mustafa Kemal, Musul'un elimizde kalması durumunda İngilizlerle anlaşma sağlanabileceği düşüncesindedir.

Romanın 2. cildinde, Mustafa Kemal'in gençlik yıllarından bahsedilerek onda "ihtilalci" düşüncelerin gelişimi ve hayatına yansımaları hakkında bilgiler verilir. İttihat ve Terakki üyelerinin mason locaları tarafından desteklendiği ve bu locaların her memlekette bir ihtilal yaratma fikrine sahip oldukları belirtilerek Mustafa Kemal'in hürriyet düşüncesine yer verilmiştir. Mustafa Kemal, tam milliyetçi ve tam bağımsız bir

hürriyet istediği için mason localarına katılmamıştır. Mustafa Kemal, Siyonist faaliyetleri ve ülke çıkarlarına ters düşmeleri sebebiyle İttihat ve Terakki'den de uzaklaşır.

"Hürriyet için baş ve ömür vermiş kahraman" olarak Ali Suavi'den, Abdülhamit istibdadından bahsedilerek 31 Mart Vakası'na geçilir. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na girmesi, Mustafa Kemal'in Conkbayır'da, Anafartalar'da gösterdiği direniş ve Samsun'a çıkışından bahsedilir.

Romanın 3. cildinde; İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesinden, Halide Edip'in verdiği konferanslardan ve Sultanahmet mitinginden, Mustafa Kemal'in Amasya'ya gidişinden, Yörük Ali Efe ve Çerkez Ethem'in Milli Mücadele'ye katılmasından ve Erzurum Kongresi'nden bahsedilir.

Romanın 4. cildinde, Erzurum ve Sivas Kongrelerinden bahsedilir. Bu iki kongre arasında yapılan Alâşehir Kongresi ile batıda Yunan'la savaşanlarla, doğuda hazır bekleyen Kâzım Karabekir'in birlikleri birleşir.

Romanın 5. cildinde; millî meclisin nerde kurulacağı tartışmaları, Sait Molla'nın ihanetini ortaya çıkaran mektuplar, Mustafa Kemal'in hainler hakkındaki düşünceleri, ülkenin güneyinde işgal kuvvetlerinin tutumları ve

millî mücadele taraftarlarının mücadelesinden bahsedilerek “Kutsal İsyan” adının kaynağı gösterilmiştir:

Türkiye, parça parça kodaman devletlerle, minyatür devlet ve milletlerin boyunduruğuna girecekti. Kodaman Avrupa devletleri, Rum ve Ermeni jandarmalarını kullanarak Anadolu ve Rumeli Türkiye’sinden Türklüğün kökünü kazıyacaktı. Oysa, ulusal bir direnme sonucunda bütün bu korkunç tehlikeleri bir yana iterek gerçek bağımsızlığa ulaşılabilirdi... Böylece, özgürlüğümüzü pek pahalıya satmış olacağız. Ama, biz boyunduruğu paralayacağız... Bağımsızlık aşkıyle son soluğa dek çarpışacağız. Tek dağ başı mezar oluncaya dek uğraşmaya karar verenler herhalde başarıya ulaşırlar... Şu günlerdeyse ulusal varlık, ulusal birlik meydana gelmiş, ulusal karar verilmiştir. (Kİ-5, 34)

İşgal kuvvetlerine karşı başlatılan Millî Mücadele; yurt genelinde destek görmüş, birlik ve bütünlüğü sağlamış, büyük fedakarlıklara sahne olmuş bir direniştir. Millî Mücadele, kutsal bir isyana benzetilerek romanın adlandırılması yapılmıştır. Bu adlandırmada “kutsallık” Millî Mücadele’nin ulusun geneline yayılmasından, sınırlı imkanlar dahilinde gösterilen bir direniş olmasından ve en önemlisi verilen mücadelenin emperyalist devletlere karşı olmasından

kaynaklanmaktadır. Türkiye’yi işgal etmek isteyen devletler, burada kendi sömürgelerini kurarak ekonomik çıkar elde etmek istemektedirler.

Romanın adlandırılmasında tercih edilen “isyan” kelimesi ise, Türk milletinin bağımsızlığı için verdiği haklı mücadele hareketinden kaynaklanır. Burada isyan, hem işgal güçlerine karşı hem de Osmanlı Devleti’nin yönetim kadrolarında ve halkta oluşan mandacılık fikrine karşı ortaya çıkan bir tepkidir. Osmanlı Devleti, Millî Mücadele’nin oluşumunu desteklememiş, mücadeleyi engelleme yolunda pek çok adım atmıştır. Ortaya çıkan hareketin resmî bir oluşum arz etmemesi bu harekete bir isyan havası katmış ancak sonunda bu isyan başarı ile sonuçlanarak, işgal kuvvetleri vatan topraklarından kovulmuştur.

Romanın 6. cildinde; Anadolu Ajansı’nın kurulmasından, Düzce Ayaklanması’nın bastırılmasından, TBMM’nin açılmasından ve yurt genelinde Kuvayi Milliye’nin güçlenmeye başlamasından bahsedilmektedir.

Romanın 7. cildinde; Bolu ve Gerede bölgesindeki isyanların bastırılması, Adana bölgesinde Fransız ve Ermeni zulmünün şiddetlenmeye başlaması, Yunan ordusunun Anadolu’nun içlerine doğru ilerlemesi, Kuvayi Seyyare’nin dağıtılması gerekliliği konusundaki görüşmeler ve yönetim şekli

olarak sosyalizm tartışmalarının yapılmasından söz edilmektedir.

Romanın 8. cildinde; Konya merkezli ortaya çıkan Delibaş İsyanı'nın bastırılması, Adana, Maraş ve Zonguldak'ın kurtuluşu, Çerkez Ethem'in iktidar olma mücadelesi, Demirci Mehmet Efe birliklerinin düzenli orduya katılmaları, komünizmin Türkiye'ye ulaşma çabası ve Mustafa Kemal'in tepkisi, Yunan ordularının Sakarya'nın gerisine çekilmesi ve ardından İzmir'in kurtarılmasından bahsedilir.

Sekiz ciltlik hacimli bir eser olan Kutsal İsyân romanı geniş bir şahıs kadrosuna sahiptir. Kronolojik olarak ilerleyen romanda geriye dönüşlerle kahramanların geçmiş yaşantılarından bahsedilerek kahramanlar tanıtılmaya çalışılır. Bu sırada kahramanlar arasında çekilen telgaflara yer verilerek kahramanların Milli Mücadele'de ne tarafta yer aldıkları ve mücedelenin gelişim süreci ayrıntılı olarak işlenir ve ayrıca belgeler paylaşılarak esere belgesel bir özellik kazandırılır.

Sosyalist bir yazar olan Hasan İzzettin Dinamo, Kutsal İsyân adlı eserinde ideolojik bir propaganda yapmamış ve bir çözüm önerisinde bulunmamıştır. Milli Mücadele dönemini daha ayrıntılı ve gerçeğe yakın olarak işlemeyi tercih eden yazar, Milli Mücadele'yi, sol ideolojinin genel düşüncesi olarak, emperyalizmle

mücadele kapsamında ele almıştır. Ayrıca Mustafa Kemal'deki ihtilalci düşüncelerin gençlik çağlarından itibaren belirginleşmeye başlaması da romana ilişkin ideolojik bir yansıma olarak değerlendirilebilir. Sonuç olarak ihtilalci/devrimci düşüncelerle kendisini geliştiren Mustafa Kemal, emperyalizmle mücadelede başarılı olmuştur. Mustafa Kemal, yeni yönetim şekli için sosyalizmi düşünse de bu yönetim şeklinin İngilizler tarafından bir propaganda aracı olarak kullanılması üzerine bundan vazgeçer. Ayrıca Rusya'nın da emperyalist ülkelerle benzer amaçları taşıması bu düşünceden uzaklaşmasındaki bir başka neden olarak ortaya çıkar. Bu sebeple yazarın Kemalist doktrine yakın görüşler çerçevesinde romanını kurguladığını söylemek uygun olacaktır.

KAYNAKÇA

- Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 1, May Yayınları, İstanbul 1966 a.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 2, May Yayınları, İstanbul 1966 b.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 3, May Yayınları, İstanbul 1966 c.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 4, May Yayınları, İstanbul 1966 d.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 5, May Yayınları, İstanbul 1967 a.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 6, May Yayınları, İstanbul 1967 b.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 7, May Yayınları, İstanbul 1967 c.
 Dinamo, Hasan İzzettin, Kutsal İsyân 8, May Yayınları, İstanbul 1967 d.
 Okay, Orhan, vd., Büyük Türk Klasikleri, Cilt 14, Ötüken-Söğüt, İstanbul 2002.

ÜÇ YÜZ YİRMİ KÜÇÜK SULTAN²

Halide Edib ADIVAR

Mustafa Kemal'i meclis riyasetine, aynı mevkiin verdiği kabine riyaseti vazifesine getiren üç yüz on dokuz arkadaşının reyleri olduğunu görüyor. Diyor ki, Ankara'ya geldiğim ilk gün, Meclis ona hakikatte bir diktatör kudreti veren başkumandanlığa getirdi. Fakat Meclis'in kudretini muhafazaya azmetmiş olan o üç yüz on dokuz arkadaşı, ona bu kudreti sadece üç ay için verdi ve her üç ay sonunda o kudreti kendi ihtiyarı (kendi isteği ile) ile tecdîd etti (yeniledi)."

Geçen gün, eski birikmiş mecmuaları tasfiye için karıştırırken elime Asia'nın 1922 Haziran'ındaki nüshası geçti. Şarka ait meseleleri objektif bir zaviyeden gören şarka veya garba ait mevzua malumatı realist ve en tarafsız bir şekilde vermeğe çalışan Amerikan mecmualarının başında Asia gelir. Fihristine bakarken "üç yüz yirmi küçük sultan" gözüme ilişti ve otuz küsur yıl evvel okumuş olduğum bu makaleyi gözden geçirdim. Bilhassa bunu yazanın, İstiklâl Mücadele'sinin buhranlı günlerinde Ankara'ya gelen ve Amerika'nın en tarafsız bir gazetesini temsil eden L.S.Moore olması beni tabii alâkadar etmişti. O zamandan beri, daima bize dost kalan ve memleketimizin her tarafında dolaşmış, halkını yakından tanımış olan Moore'un 1922 de ilk defa Amerika'da Türkiye'ye dair tarafsız ve dost bir zihniyetle yazdığı bu makale Amerika'da çok büyük bir alâka uyandırmıştı.

"Tarih tekerrürden ibarettir" diye bir darbimesel vardır. Her zaman böyle değildir, fakat kökünden değiştirdiğimize inandığımız devirlere dahi mutlak eskiden kalan iyi veya kötü unsurun karıştığını kabul etmek lâzımdır.

L. S. Moore'un bu makalesinin serlevhasını da, mevzuunu da, Ankara'ya geldiği akşam beraber yemek yediği bir genç milletvekili ilham etmiştir. O genç milletvekili "eskiden bir tek sultanımız vardı, şimdi üç yüz yirmi küçük sultan var" demişti.

L. S. Moore, hemen ertesi gün o zamanki Büyük Millet Meclisi'nin bir celsesini dinlemeğe gitmişti. Fakat o eski Millet Meclisi, bina olarak hiçbir garp parlamentosuna benzemiyordu. Halbuki bugünkü binada, muazzam bir fedakârlıkla yapılmakta olan yeni B.M.M. binası da Avrupa parlamentolarından pek farklı değildir. Yani bina değişmiştir. Moore o günkü üç yüz yirmi küçük sultanın birbirinden başka kıyafetlerine de epeyce bir yer veriyor. Kırmızı fesli, kalpaklı, beyaz veya yeşil sarıklılar,

² Yeni İstanbul, nu. 2014, 27 Haziran 1955.

cübbeliler, kırmızı fesler veyahut kalpaklar altında tamamen Avrupaî giyinmişler, sandalyelerinde dimdik oturanlar, evlerinde sedirlere alışmış olan Anadolu'nun içinden gelenler arasında bağdaş kurup oturanlar da vardır. Fakat bu zıt ve karışık kılıklar, hattâ tip olarak birbirinden bambaşka simalar, hattâ bambaşka zihniyetleri birleştiren, beraber çalıştıran müşterek gayeyi Moore, tekrar bir gece evvel beraber yemek yediği genç milletvekilinin sözlerini hatırladığı zaman idrak ediyor. Diyor ki:

"Biz bir daha bir tek sultanın eline mutlak bir idarî kudret vermeyeceğiz. Bizim Millet Meclisi'nin sadece teşrii değil, idarî ve adlî kudreti de elinde tutması, bizim garp demokrasisinden daha ileri olduğumuzu gösterir. kabine azaları teker teker Meclis'in reyî ile vekil olurlar ve her biri halkın iradesini temsil eden Meclis'e karşı mesuldür."

Yarınki hattâ bugünkü demokrasi mefhumu bu şekil içine giremez. Fakat bizde acaba, hâlâ her milletvekilinin içinde bir küçük sultan kudreti var mıdır? Yoktur ama, bugünkü her halde adlî ve idarî sisteme hâkim görünüyorlar. Çünkü eskiler, icap ettiği zaman cezrî tedbirlerini, adliye vasıtasıyla değil, meclisin muvakkat olarak seçtiği, vazife verdiği İstiklâl Mahkemeleri azaları vasıtasıyla tatbik ettirirdi.

Moore'un kafasında en büyük tesir yapan şey Misak-ı Millî'nin, bizim bir nevi B.M.fermanı olan maddeleridir. İşte kıyafet, tahsil, zihniyet, hülâsa her bakımdan birbirinden başka görünen bu üç yüz yirmi sultanı birbirine sımsıkı bağlayan kudret odur. Bir milletin müstakil olarak yaşayabilmesi için, asgari şartları içine alan tarihimizin bu mukaddes misakı sadece bu üç yüz yirmi sultanın değil, –pek az istisna ile–

bütün milletin amentüsüdür. Bunu Moore o kadar kuvvetle hissediyor ki, bu kadar meşakkat ve vasıtasızlık içinde canla başla çalışan Türkler de adeta aynı hayatla elektriklendiklerini söylüyor.

Moore'un muhayyilesini harekete getiren Mustafa Kemal Paşa'nın, büyük asker olduğu kadar, siyasî sahada da kudretidir. Hele böyle bir lidere o zaman içinde bulunduğu üç yüz yirmi sultanın her hangisinden fazla bir imtiyaz ve ünvan verilmeyişi dikkatini çok çekiyor. Mustafa Kemal'i meclis riyasetine, aynı mevkiin verdiği kabine riyaseti vazifesine getiren üç yüz on dokuz arkadaşının reyleri olduğunu görüyor. Diyor ki, Ankara'ya geldiğim ilk gün, Meclis ona hakikatte bir diktatör kudreti veren başkumandanlığa getirdi. Fakat Meclis'in kudretini muhafazaya azmetmiş olan o üç yüz on dokuz arkadaşı, ona bu kudreti sadece üç ay için verdi ve her üç ay sonunda o kudreti kendi ihtiyarı (kendi isteği ile) ile tecdîd etti (yeniledi)."

Moore, bu Meclis'in, her hangi garp parlamentosu kadar işini muvaffakiyetle ve süratle yaptığını da ilâve ediyor.

Hülâsa Moore, B.M.M. de olduğu kadar, Anadolu'nun halkı ile de temas ettiği zaman hep bu demokrasi ruhu ile karşılaşılıyor. Ve Moore, iç ve dış münasebetlerine dair görüşlerimizi ayrı ayrı ele alıyor. Türkiye, o gün de tıpkı bugün gibi, memleketi iktisadî, millî ve idarî sahalarda modern esaslara dayanarak yükseltmeği istiyor.

Bugünkü beş yüz küçük sultanın hangi partiye dayanırsa dayansın, inşallah aynı vasıtalarla değil, fakat aynı idealist bir ruhla istikbalimize sağlam bir vechе vermesini temenni ediyoruz.

BİLİM VE KISKANÇLIK

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Zaman zaman arşivime bir göz atar, 'Artık zamanı geldi, şunu da bir değerlendirelim' diyerek bazı kesikleri veya özel notlarımı ele aldığım olur. Bu yazımın konusu da arşivde bir keşiği gün yüzüne çıkarıp değerlendirmek olacaktır.

Dinleyici olarak katıldığım ilk bilim toplantısının tarihi 1971'dir. Malazgirt Zaferimizin 900. yılı şerefine, Ankara'da bulunan Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü Erzurum'da bir toplantı düzenlemişti. O günlerde ben Erzurum'da doktor asistandım. Toplantıya ülkemizden ve yurt dışından pek çok ünlü bilgin katılıyordu. Doktora çalışmam sırasında yayınlarından yararlandığım Prof. Dr. Zeynep Korkmaz da gelenler arasında idi. Benim kuşağımın öğrencilik yıllarında koskoca İstanbul'da bu tür bir toplantıya dinleyici olarak katılmak ne demek varlığından bile haberi olmamıştı. Bu tür toplantıların nasıl yürütüldüğünün ilk güzel örneklerini burada görmüştüm.

Bildiri ile katıldığım ilk toplantı ise, iki yıl sonra, 1973 Ekiminde, o yıllarda Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Kültür Müsteşarlığı'nca Ankara'da düzenlenen Birinci Milletlerarası Türk Folkloru Semineri idi. Ve zamanla katıldığım başka bilim toplantılarıyla bu işlerin yürütülmesini öğrenmiş oldum. Bütün bu yaşanmışlıkların sonucu olarak ben de pek çok toplantı düzenledim.

Kurumunuzdan sağladığımız sınırlı imkânlarla düzenlemeye çalıştığınız toplantının katılımcılarının kimler olacağı önceden belirlenir ve program hazırlanır. Böylece siz de konaklama ve beslenme şartlarınızı ona göre ayarlarsınız. Ama toplantı günü gelince iki asistanıyla veya eşi ve iki çocuğuyla gelip de sizden ilgi bekleyen bildiri sahibine ne diyebilirsiniz ki! Bir de şartlarınızı zorlayarak ağırlamak zorunda kaldığınız bu zevatin konaklama ortamını beğenmemesi, ekstra yemek istemesi de işin tuzu biberidir.

**Sonuç olarak
diyeceğiz ki hiçbir
toplantı, bütün
katılanlarını ve teşrif
eden dinleyicilerini
memnun edemez.
Bunları, on kadar millî
ve milletlerarası
toplantı düzenlemiş
birisi olarak
söylüyoruz. İtiraz
edenleri veya memnun
kalmayanları en
azından bir küçük
sempozyum
düzenlemeye davet
ediyoruz.**

Düzenlediğim bir toplantıya bir bildiri sunacak olan ekibin iki profesörden başka doçentleri ve öbür elemanları da vardı. Tam on kişi idiler. Gönderdiğimiz bir yazı ile ancak bir profesör ile bir asistanı kabul edebileceğimizi bildirdik.

Asıl konumuza gelirsek diyeceğiz ki bu tür toplantı düzenlemeyenlerin katıldıkları toplantılarda kendilerine sunulan imkânlara itiraz hakkı olmamalıdır. Arşivzede keşiğimizin başlığı şöyledir: Türkoloji fiyaskosu. Yazı 19 Kasım 1999 tarihli bir İstanbul gazetesinde yayımlanmıştır. Yazarımızın adı ise M. T.'dir. Ben bu adın bir takma ad olduğuna inanıyorum. Çünkü programda bu adda bir katılımcı yoktu. Bu yazının yazıldığı gün Genel Ağ'a girip aynı addaki onlarca kişiyi gözden geçirdim, ancak hiçbirisi bu tür bir eleştiri adı altında karalama yazacak nitelikte değildi. Peki kimdi?

Tahminlerin sayısı birkaçı bulabilir. Toplantıya davet edilmeyen veya edilip özeti kabul görmeyen, düzenleyicilere karşı sıcak duygular beslemeyen, katılımcı olduğu halde programda gönlüne göre bir yer bulamayan, belki de sunumundan sonra haklı ve ağır eleştiriler alan biri...

Yazının başlığının altında ise şöyle deniliyordu: VII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi'ne katılan delegeler ve misafirler büyük bir hayal kırıklığı yaşadılar. Kongre başkanının herkesi zorla mehter konseri dinlemeye götürmesi, büyük bir saygısızlıktı.

Önce toplantının düzenlendiği binayı bir hatırlayalım, sonra da mehter konserini: Harbiye Askerî Müze Kültür Sitesi Anadolu'da küçük çaplı toplu çalışmalar bile toplantının gecelerini boş geçirmezler, çeşitli etkinliklerle değerlendirirlerdi. Mesela 1989'da Ankara düzenlenen Nasreddin Hoca

Sempozyumu'nun gecelerinin birinde Nasreddin Hoca Operası'na gidilir. Bir kültür toplantısının gecelerinden birinde türkülerimizden oluşan bir konser dinletilir. Böyle bir ortamda mehter konserinin gerçekleştirilmesinden daha doğal ne olabilir ki?

Bu kültür etkinlikleri toplantının düzenlendiği binanın bir bölümünde veya otobüslerle götürülen özel alanlarda sunulurdu. Genelde akşam yemeklerinden sonra olurdu. Hatta yemekten sonra topluca gidilirdi. Yani başka bir yerde yenilen yemekten sonra... Eğer tiyatroya, konsere veya başka bir etkinliğe katılmayacaksanız yemekten sonra dönüşünüzü siz hesaplayacaksınız. Çünkü yaşadığınız şehirden katılıyorsanız düzenleyiciler herkesin gönlüne göre araç veremeyeceği gibi size de veremez.

Görüşümüz odur ki bu yazı bir bilimsel kıskançlığın olmasa bile çekememezliğin bir sonucu olarak yazılmış olabilir. Bu kadar güzel ve anlamlı bir toplantıya kulp takarak kara çalmak son derece üzücüdür. Aklımızın ucundan bile geçirmek istemediğimiz bir sebep ise yazarımızın mehter takımından hoşlanmamış olması olabilir.

Eleştiri yazısının sahibinin haklı olduğu noktalar da elbette olacaktır. Mesela bir profesörün aynı bildiriye bir süre önce başka bir toplantıda sunmasını doğru bulmuyoruz. Ancak burada eleştirilecek olan düzenleme kurulu olamaz. Belki o bildiri sunulmuş ve basılmamış olabilir veya küçük değişikliklerle farklı bir bildiri havasına sokulmuştur.

Katılanların çoğunluğunun yardımcı doçent olması niçin küçümseniyor, anlayabilmiş değiliz. Günümüzün pek çok

profesörü, hatta emekli olanları bile o aşamalardan geçmişlerdi ve geçmelilerdi.

Ülkemizden gelenlerin yol ve konaklama masraflarının karşılanmaması doğrudur. Fakülte bütçelerinden bu paraları alabilirlerdi. Katkı payının alınmasına gelince... Günümüzde katkı payı artı yol ve konaklama artı bazılarında baskı masrafı alınıyor ve kimse itiraz etmiyor. Eğer katkı payının toplantıdan çok önce ödenmesi gerektiği kuralı uygulansaydı acaba kaç kişi '... Bildirimi hazırlayamazsam gitmem.' diyebilecek miydi acaba?

Salonlardaki dinleyici sayısının az olması bütün toplantıların kaderidir. Eğitim öğretim dönemi olduğu için bir günlüğüne gelip bildirisini sunan genç arkadaşımızın yanında öğrencilerini toplantıya yönlendirmeyen arkadaşlarımızın varlığı da unutulmamalıdır. İşin ilgi çekici yönü ise, haberin yer aldığı sayfadaki fotoğraf kalabalık bir dinleyiciyi gösteriyordu. Keşke az sayıda dinleyicisi olan bir salon örnek olarak verilebilseydi.

Yıllarca önce katıldığım bir sabah oturumunda ben dokuzuncu ve sonuncu konuşmacı idim. Ne var ki ilk sekiz kişinin hiç biri gelmemişti. Bizde âdettir, adım listede yer alsın, bildirimi hazırlayabilirsem giderim, hazırlayamazsam ne âlâ. Böylece katılım işi ciddiye binecekti.

Bu oturumun ilgi çekici bir yanı da vardı. Sekiz bilim insanının gelmediği bu oturuma katılan tek konuşmacı kürsüye davet edilmeliydi. Ancak öyle olmadı. Oturum başkanı programda adı bile bulunmayan birini kürsüye davet ediverdi (S. K.). Oturum başkanının böyle bir yetkisi yoktu. Konuşmacıların arasına kaynak yapılmazdı.

Ancak biz edebimizle oturup yerimizden itiraz hakkımızı kullanmadık. Bu durum da oturum yöneticisinin keyfiliğinden başka bir şey değildi. Eğer kaynakçı üyenin acelesi varsa salonun gerçek üyesi olan bizden izin istemeliydi.

Yönetici hakkında ileri sürülen iddiaları dikkatle değerlendirmek gerekir. Sayın yazarın bir tür ön yargı ile kaleme aldığı görüşlerinin de hafifletilerek değerlendirilmesi doğru olacaktır.

Yeri gelmişken bir iki hoca marifetini de hatırlatıverelim: Bursa'ya gitmek için Kartal'dan vapura binip Yalova yoluna koyulan hocamız bildirisine vapurda çay içerken başlamıştır (1981).

Konya'da okuduğu bildirisinin aynısını üç gün sonra aynen Eskişehir'de de okuyan hocanın tek ortak dinleyicisi ben olduğum için tanığa filan gerek yoktur (1985).

25-30 yıl önce bir dergide makale olarak yayımlanan yazısını dergiden makaslayıp okuyan bilginin tek tanığı yine bizdik (1988).

Kürsüye elinde bir tomar kâğıtla çıkarak başkan ve üyeleri korkutan (!) hoca sanki kâğıttan okuyormuş gibi numara çekip bir sayfayı bile değiştirmede. Bu olayın oturum başkanı da bendim (2018).

Sonuç olarak diyeceğiz ki hiçbir toplantı, bütün katılanlarını ve teşrif eden dinleyicilerini memnun edemez. Bunları, on kadar millî ve milletlerarası toplantı düzenlemiş birisi olarak söylüyoruz. İtiraz edenleri veya memnun kalmayanları en azından bir küçük sempozyum düzenlemeye davet ediyoruz.

Ve çok örnekli bir uygulama. Yardımcı doçentinin bildirisine ortak olup (ikinci ad) böylece kabul görüp bildirisini de öğrencisine okutan hoca tipi...

NAİL TAN'LA SÖYLEŞİ

Kendimden biliyorum. En az beş yüz kitap okumadan yazarlığa başlamak doğru olmaz. Türk ve dünya yazarlarını tanımadan işe başlarsanız yaya kalırsınız. Olağanüstü yazma yeteneği ancak milyonda bir kişiye nasip olur. Çok okursanız kelime dağarcığınız da gelişir, zenginleşir. 3000 kelimeyle yazarlık olmaz. Dergiler, yeni yazarların yetişmesi için bir okul görevi görürler. Dergilerde pişmeden kitap yayımlamayı düşünmesinler.

Akpınar: Kendinizden bahseder misiniz?

Nail Tan: En sıkıntılı soru. Türkiye’de belli başlı b ü t ü n y a z a r ansiklopedilerinde, sözlüklerinde, genel ağda (internette) hakkımda geniş bilgi var. Ne mutlu ki hakkımda yayımlanmış şu üç kitap da bulunuyor:

Hayrettin İvgin; Nail T A N / B i y o g r a f i Bibliyografya, Ankara 2003, 80 s.

Nail Tan’a Armağan;bs.haz. Tuncer Gülensoy, Hayrettin İvgin, Ankara 2011, 560 s., Kültür Ajans Yayınları:103.

Serap Efeoğlu; Nail Tan’ın Kastamonu Kültürü Üzerine Çalışmaları, Ankara 2019, 144 s., Kültür Ajans Yayınları:378.

Galiba en önemlisi nereli olduğum, yaşım ve mesleğim. Hemen söyleyeyim. 1941’de Kastamonu Araç Kavacık köyünde doğdum. 2020’de 79 yaşındayım. 1960-1962 arası Bursa Eğitim Enstitüsünde Edebiyat Grubu Öğretmeni (Türkçe, edebiyat, tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi) olarak yetiştirildikten sonra 1988’de Anadolu Üniversitesinde lisans fark derslerini verip Türk dili ve edebiyatı öğretmeni olduk ama halk edebiyatına ilgimiz dolayısıyla kendimizi 1970 yılından itibaren MEB, Kültür ve Turizm Bakanlıklarında halk bilimi/folklor çalışmalarının içinde bulduk, hatta sorumlu yöneticisi durumuna geldik. 1998’de Kültür ve Turizm Bakanlığından HAGEM Genel Müdürü olarak emekliye ayrılınca Türk Dil Kurumunda Prof.Dr. Fikret

Türkmen'in yürüttüğü Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine Aktarılması ve Yayınlanması Projesinde 8 yıl uzman unvanıyla çalışmalara katkıda bulunduk. Destanların günümüzdeki uzantısı halk hikâyelerinden bir bölümünü derleyip unutulmaktan kurtardık. Hâlen zamanımızı okuyarak, yazarak, bilimsel toplantılara katılarak sürdürüyoruz. Kahve, meyhane kültürümüzyok.

Akpinar: Edebiyat, folklor, monografi gibi dallarda yazarlığa ilginiz ne zaman başladı? İlk yazınızın yayımlandığı yayın organını hatırlıyor musunuz?

Nail Tan: Edebiyata, Kastamonu Göl İlköğretmen Okulunun zengin kitaplığındaki Türk yazarlarının hikâye ve romanlarını, beyaz kaplı Klasikler Dizisindeki yabancı yazarların daha çok hikâye ve romanlarını okuyarak ilgi duydum. Son sınıfta her öğrenci gibi şiir defteri tuttum. Şair, hikâyeci veya romancı olmak en büyük idealim oldu. Bursa Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümünü kazanınca [1960] yolum aydınlandı. Enstitünün duvar dergisinde şiirlerim yayımlanınca güven geldi. Şiirden sonra hikâye, roman, oyun yazdım ama hayatımı idarî görevim dolayısıyla halk kültürü araştırmalarına adadım. Halk kültürü makale ve kitapları yazmaya yönelince edebiyat ikinci planda kaldı. Yazarlık hayatımın ilklerini şöyle sıralayabilirim:

Şiir: "Yaşamda Karanlıklar", Şiir (Dergi), S 1, 4/1961, s.6.

Hikâye: "İki Binlik Nesibe Baba ve Oğul", Birlik, S 60, 1964, s.18-19.

Roman: Nasreddin Hoca Senfonisi, Ankara 2006.

Deneme: "Van Gölü Üzerine" Ilgaz, S 24, 9/1963, s.22.

Oyun: Böyle Daha Güzel, 1989.

Radyo Oyunu: Üçpınar Köyünün Sırları, Ankara Radyosu, 1988.

Karagöz oyunu: "Karagöz Kıbrıs'ta", Yeni Adam, S 879, 11/1974, s. 10-11.

Halk Bilimi Makalesi: "Dünyada Van Ahirette İman", Elif, S 29, 3/1964, s.8.

İnceleme, Araştırma: Evliya Çelebi Seyahatnamesi Folklorik Dizin Denemesi, Ankara 1974.

Akpinar: Bir Yazar ve araştırmacı olarak mesleğinizi icra ederken tanıştığınız ve tanımak imkânını bulduğunuz şair, yazar ve araştırmacılardan bahseder misiniz? Onlarla ilgili birkaç anınızı paylaşır mısınız?

Nail Tan: Bu konuda, gerçekten çok şanslıyım. Hayatım boyunca Türk edebiyatında kalıcı bir yer edinmiş birçok ünlü şair ve yazarla tanıştım. Hatta bir kısmıyla dost olduk, arkadaşlık ettik. Keşke Ankara'ya 1970'te değil 1962'de gelebilseydim.

Şair ve yazarları, ilk önce 1960-1962 yılları arasında Bursa Eğitim Enstitüsünde Edebiyat Bölümü öğrencisiyken tanımaya başladım. Her Çarşamba öğleden sonra ders yapılmaz, Ankara ve İstanbul'dan gelen bir ünlü edebiyatçı, şair veya yazar bize hitap ederdi. İki yıl içinde dinlediğim şair ve yazarlardan hatırladıklarım Prof.Dr. Mehmet Kaplan, Orhan Şaik Gökyay, Feyzi Halıcı, Osman Atılâ, Ceyhun Atuf Kansu, M. Behçet Necatigil, Cahit Külebi, Behçet Kemal Çağlar.

1970 yılı sonunda MEB Millî Folklor Enstitüsüne müdür yardımcısı atanınca öncelikle Ankara'da yaşayan şair ve yazarlarla tanışmak istedim. MEB'de görevli olanlarla başladım tabii. Mehmet Önder Kültür Müsteşarımız, Cahit Külebi Müsteşar Yardımcımız, Coşkun Ertepinar Genel Müdür, Dr. Müjgân Cunbur Millî Kütüphane Genel

Müdürüydü. Ardından folklorla ilgili şair ve yazarlarla tanıştım. Görevim gereği en çok onlarla görüşüp dostluklarını kazanmaya çalıştım. Folklorcu şair ve yazarlar oldukça fazlaydı. Kimler yoktu ki? Osman Attilâ, Feyzi Halıcı, Ali Rıza Önder, M. Âdil Özder, H. Cahit Öztelli, Hikmet Dizdaroğlu, Hikmet İlaydın, Mehmet Aydın... Hisar dergisi şarhleriyle tanışmamız ise ayrı bir şans oldu: Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Gültekin Samanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Yavuz B. Bakiler, Kerim Aydın Erdem, Ahmet Tufan Şentürk, Rıdvan Çongur, Yahya Akengin... Yazı ve şiirlerimi beğenen Çınarlı ve Geçer Hisar'da yazmamı isteyince çok gururlandım. O yıllarda, iyi yazar şair olmanın ölçüsü Varlık, Hisar, Türk Dili dergilerinde yazmaktı. Sonra bunlara Türk Edebiyatı da eklendi. Ahmet Kabaklı ile 70'li yıllarda Konya Âşıklar Bayramında jüride görev aldık. O da dergisinde yazmamı isteyince çevrem daha da genişledi. Ankara'da bazı şairlerle de Türk Kooperatifçilik Kurumunda tanıştık. Cemal Safi, Güzide Taranoğlu, Halil Soyuer, Abdullah Satoğlu, Halide Nusret Zorlutuna, Semih Sergen, Şahinkaya Dil, Ayhan İnal, Mehmet Çakırtaş, Mehmet Çankaya, Ebed Mahir Yalnız, Göktürk Mehmet Uytun, İbrahim Âgâh Çubukçu, Vahap Okay gibi.

Halk kültürü hizmetlerim dolayısıyla Türkiye'nin dört bir bucağına gitmek zorundaydım. Taşrada başta âşıklar olmak üzere çok sayıda şair ve yazarı tanıdım. Bunlar içinde Kastamonulu olması dolayısıyla Orhan Şaik Gökyay'la ayrı bir münasebetim, dostluk bağım oluştu. Evinde oldum üç defa. Yemeğini yedim. Annesi Kastamonulu olan Ord.Prof.Dr.A. Süheyl Ünver'in Göztepe'deki evine gittim. Taşrada tanıdıklarımın da bir kısmını sayalım: Bekir

Sıtkı Erdoğan, Turan Oflazoğlu, Recep Bilginer, Nezihe Araz, Aziz Nesin, Tarık Buğra, Erdoğan Tokmakçıoğlu, Haşim Nezihi Okay, Vehbi Cem Aşkun, Nejat Birdoğan, Yaşar Kemal, Talip Apaydın, Osman Bolulu, İsmail Ali Sarar, İsmail Özmel, M. Sabri Koz... Hayrettin İvgin, M. Esat Bozyiğit Ankara'da dairemde yanımdaydı zaten. Başka yazarlar da tanıdım zamanla : Cevdet Kudret, Talat Sait Halman, Turgut Özakman, Rüştü Şardağ, Elif Şafak, Nurettin Özdemir, Rasim Özdenören, Bahattin Karakoç, Necdet Evliyagil, Ahmet Özdemir, Yekta Güngör Özden, Cahit Beğenç, Kerim Yund, Basri Gocul, Adnan Binyazar, Ayla Kutlu, Emin Özdemir, Şinasi Özdenoğlu, Mustafa Şerif Onaran, Necati Cumalı, Mahmut Makal, Tahir Kutsi Makal, Aydın Oy, Ülker Köksal, Alev Alatlı, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Beşir Ayvazoğlu, Zeki Ömer Defne, Ümit Kaftancıoğlu, Mehmet Yardımcı, Bayram Durbilmez, Ali Akbaş ve daha niceleri... Kastamonulu Sabahattin Engin, Halil Erdoğan Cengiz ve Fazıl Bayraktar'ı unutmak olmaz.

Akademisyen, prof., doçent kimlikli bilim adamı bakımından dostça çok zenginim. Bir sayfa yazmam gerek. Prof. İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, Prof.Dr. Hilmi Ziya Ülken, Prof.Dr. Cahit Talas, Prof. Dr. Faruk Sümer, Prof. Dr. Bahaeddin Ögel, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, Prof. Dr. Taciser Onuk, Prof.Dr. M. Fahrettin Kırzioğlu, Prof.Dr. Metin And, Dr. Hamit Zübeyir Koşay, Prof. Dr. Pertev Naili Boratav, Prof.Dr. İlhan Başgöz, Prof.Dr. Orhan Acıpayamlı, Prof.Dr. Saim Sakaoğlu, Prof. Dr. A. Bican Ercilasun, Prof. Dr. Fikret Türkmen, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy, Dr. Yaşar Kalafat ve daha niceleri...

Anılarımdan da örnekler istiyorsunuz. Mecburuz anlatacağız. Cahit Külebi'yle

başlayalım. 1970 sonunda MEB MFE’de göreve başladıktan bir ay kadar sonra Müdürüm Avni Özbenli dedi ki:

-Müşteşar Yardımcısı Külebi seni istiyor. Bir aydır, senin dairenden gelen yazılar değişti. Çok beğeniyorum. Bu yazıları kaleme alanı merak ettim, dedi. Türkçe, edebiyat öğretmenini olduğunu söyledim.

Külebi’nin odasına saygıyla girdim. Elleri öpmeme sesini çıkarmadı. O da bir edebiyat öğretmeniydi. Okulumu, öğretmenlerimi sordu. Edebiyat öğretmenlerim Mehmet Aydın, Bahattin Arık ve İsmet Kayalı’yı Türk Dil Kurumundaki üyeliklerinden tanıyordu. Tebrik etti. “Güzel yazıyorsun, ancak öztürkçe kelimeleri daha az kullan, müsteşarımız sevmiyor. Taşradaki idareciler de aşına değil.” dedi. Masasının yanındaki sehpa da bir defterde mısralar gördüm. “Yeni bir şiir mi?” diye sordum. “Hayır, odaya girip çıkanlar özellikle taşradan gelenler bazen o kadar güzel sözler söylüyorlar ki, şiirlerimde kullanmak üzere not alıyorum.” diye cevap verdi. Odasına her zaman gelebileceğimi söyleyip başarılar diledi.

Büyük şair, edebiyatçı Orhan Şaik Gökyay Kastamonu’nun saçta, çiğ kıymayla pişirilen etli ekmek denilen yiyeceğini çok severdi. Her Ankara’ya gelişinde Kastamonulu hanımlara yaptırırdım. Kastamonu’da da öğrencisi Dr. Mustafa Eski aynı görevi yerine getirirdi. Kastamonu’da bir hanım etli ekmek yapıyor. Önünde tablası, ocaktaki ateşin üzerinde saç. Mutfakta oturuluyor, ekmekler teker teker pişiyor, elle yeniyor. Hoca; mutfağın kapısından girerken Kastamonu diliyle dedi ki:

-Bereketli olsun hanım!

Kadın minderde oturmuş, yufka açıyor.

Ne derse beğenirsiniz?

-Sağol, gusuragalma hocam, ayağa galkamayon emme göğnümayagda!

Hoca, bizlere döndü:

-İşte çocuklar, halk dili budur. Ben Kastamonu’da öğrendiğim Kastamonuca sayesinde Edebiyat Fakültesinde çok başarılı bir öğrenci oldum.

Hoca, Kastamonu Lisesinde okurken edebiyat öğretmenleri İsmail Habip Sevük’ün kendisine Tefvik Fikret’in Sis şiirini ezberlettirdiğini, o zaman çok kızdığını, edebiyat öğretmeni olunca ezberi geliştiği için birçok şiiri kafasında tutup derslerinde gürül gürül okuduğunu, hocası Sevük’e dua ettiğini de anlatmıştı.

İlköğretmen okulunda Cevdet Kudret’in edebiyat kitaplarını okumuştuk. 1972-1973’te TODAİE’de yüksek idarecilik eğitimi alırken iki ay Yazılı ve Sözlü Anlatım dersimize girdi. Ondan çok şeyler öğrendim.

Türkiye’nin en önemli 30 kadar kültür sanat ve edebiyat dergisinde makale ve edebî ürünlerim yayımlandığı için çok mutluyum. Ayrıca, Balkanlar ve Azerbaycan’da yayımlanan bazı dergilerde yazdığımı da belirtmeliyim.

Akpinar: Yayımlanan makaleleriniz ve eserlerinizden bahseder misiniz?

Nail Tan: 2020 yılı itibarıyla 65 kitabım ve bilimsel makale, bildiri olarak 400 civarında yazımın yayımlandığını söyleyebilirim. Yaklaşık 15 yıldır günlük Kastamonu gazetesinde haftada ortalama iki köşe yazım basılıyor. Köşe yazılarımda sayısı 1200’ü buldu. Türk Dili dergisinde 2000 yılından bu yana ölen şair, yazar ve edebiyatçıların biyograflerinin yer aldığı Yitirdiklerimiz köşesini yönetiyorum. Biyograflerinin sayısı da 500-600 arasındadır. Ağabeyim Özdemir Tan’la birlikte kaleme aldığımız Gurur

Kaynağımız Kastamonulular adlı biyografi ansiklopedimizde de Beylikler döneminden günümüze yaklaşık 2000 Kastamonulu ünlünün biyografisi bulunmaktadır.

Önemli makalelerimizi, bildirilerimizi 11 cilt hâlinde yayımlamanın gururunu yaşıyoruz. Dostum Hayrettin İvgin ve rahmetli oğlu Erhan İvgin sayesinde makalelerimin önemli bir bölümünü kâğıt, elektrik, baskı ucuzken bastırmak imkânını bulduk. Hangi bilim insanının 11 ciltlik makalesi yayımlanmış ki? İki ciltlik bir malzeme daha ortaya çıktı ama yüksek maliyetler dolayısıyla artık bastıramıyoruz.

Kısa olay ve kitap tanıtımı yazılarımın sayısı da 300 civarındadır.

Akpinar: Niğde'yle ilgili kitap çalışmanız oldu mu?

Nail Tan: Bu soruyu sormanızı bekliyordum. Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığımın üçüncü döneminde (1979-1984), Niğdeli halk şairleriyle de ilgilenmek, hizmette bulunmak imkânını bulduk. Şimdi hatırladım. Daha önce, Niğde'de öğretmenlik yapan bir sınıf arkadaşımın (Tevfik Özkubat) getirdiği Niğdeli bir halk şairinin, Kemâlî'nin şiirlerinden bir bölümünü Borlu Kemâlî Baba adıyla 1975 yılında Ankara'da yayımlamıştık.

1975 yılında yayımlanan (Tevfik Özkubat'la) bu ince kitabı daha sonra genişletip hakkında yapılan başta Özmel olmak diğer yayınları da tarayarak 1976 yılında Altunhisarlı Âşık Kemâlî Baba'yı (Ankara 1976, 168 s.) yayımladım. Kemâlî'nin kasabası Ulukışla'da Belediye kurulunca, 2011 yılında Ankara'ya bir telefon geldi. Kitabın ikinci baskısının yapılması isteniyordu. Bu kez Ulukışla Âşık Kemâlî Baba'ya dönüştü kitap: Ölümünün 85. Yıl

Dönümü Anısına: Ulukışla Âşık Kemâlî Baba (Ankara 2011, 168 s., Ulukışla Belediyesi Yayını).

Niğdeli Vahap Okay, MİFAD Başkanı iken yanımıza çok sık gelirdi. Âşık Tahirî'nin kemiklerini doğduğu Niğde topraklarına nakletmek ve adına layık bir mezar yaptırmak arzusunu sürekli dile getiriyordu. Bu görev Bakanlıkta bize düşüyordu. Şairin kemikleri Çiftahan Pozantı arasındaki yerinden çıkarılıp Altunhisar'da Kültür ve Turizm Bakanlığı ve mahallî yardımlarla yapılan anıtmezaraya gömüldü. 28 Mayıs 1984 tarihinde anıtmezarın (Proje F. Gönül Yurdakul) açılış töreninde bulunduk. Daha önce Tahirî'nin kimliğini ortaya koyan bir kitapçık hazırlayıp bastırmayı unutmadık:

Nail Tan-Hayrettin İvgin, Âşık Tahirî Bibliyografyası/Hayatı Âşıklığı Sanatı, Ankara 1983, 32 s., MİFAD Yayınları: 46.

İşte böyle. Âşık Tahirî ve Âşık Kemâlî Baba dolayısıyla Niğde'ye 4-5 defa geldik. Vali Ünal Gödek zamanında düzenlenen kültür sanat festivaline katılıp konuşma yaptık. Hacı Angı, o zamanlar bize daha yakındı. Özmel dostu sonradan tanıdık.

Akpinar: Yayına hazır çalışmalarınız var mı?

Nail Tan: Yakın yıllarda kitaptan çok makale yazmaya önem verdim. Şairi karıştırılmış şiirler (halk şiirlerinin) ve sözlüklere girmemiş atasözü ve deyim derlemeleri, atasözü deyim karışıklığının önlenmesi gibi konularda bilgi birikimimi değerlendiriyorum. Bu yazıları ve çok önem verdiğim sempozyum bildirilerini 12 ve 13. ciltler olarak yayımlamak en büyük arzum. Dostum Hayrettin İvgin'in grafiker oğlu ölmeseydi bu amacımıza çoktan ulaşmıştık.

Kastamonu'nun kültürel değerlerinden

Sarı Recep'le ilgili bir kitabı yıl sonuna kadar yayımlamak istiyorum. Yurttan Sesler Topluluğunun ilk bağlama sanatçısıydı rahmetli.

Akınar: İlk fırsatta araştırmak istediğiniz konularınızdan bahseder misiniz?

Nail Tan: Sanıyorum, daha önceki cevaplarımda aradıklarınız var. Kitap yayımlamak çok zorlaştı. İmkân verilirse, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda folklor çalışmalarının tarihçesini yazmak isterdim. Kültür ve Turizm Bakanlığının 2003 yılına kadar tarihçesini yazdım. TDK'nin 70 yıllık tarihçesini de. Atatürk Dönemi Kültür ve Eğitim Kurumları kitabımız da bir tarihçedir. Yaşımız 79 oldu. Günlük çalışma saatlerimiz azaldı. Yeteri kadar, kitap yazdığımı inanıyorum. Makale ve bildiriler beni daha çok tatmin ediyor. Dergi yazıları ve Kastamonu gazetesindeki köşe yazılarımdan büyük haz alıyorum.

Akınar: Günümüzde Türk edebiyatının durumunu nasıl buluyorsunuz?

Nail Tan: Özellikle roman, hikâye, oyun, deneme, gezi yazısı dallarında çok başarılı buluyorum. Kadın yazarlarımız hikâye ve romanda çok başarılılar. Şiir biraz geride kaldı gibi ama gene de çok sayıda iyi şair var. Yahya Kemal ve Tanpınar'da kalanlar, tabii ki yeni şiirleri beğenmiyorlar.

Başarılı bulduğum diğer bir alan edebiyat araştırmaları. İki yüzü aşkın üniversitede o kadar çok yüksek lisans, doktora tezi yapılıyor ki. Eski yazmaların çoğuna el atıldı. İncelenmeyen, teze konu olmayan şair yazar yok gibi.

Film, dizi film senaryosu alanlarındaki başarılı çalışmalarından sonra yakın zamanda yabancı dizilerden aktarma, birbirinin tekrarı çok sayıda senaryo ortaya

çıkı.

Bugünün gençliği yavaş yavaş telefondan, bilgisayardan uzaklaşıp okumaya başladı. Kitapçı çarşılarında gençlerin harıl harıl kitap aldığına şahidim. Kâğıt, baskı maliyetlerinin artması edebiyat dergilerini güç duruma sokmuştur. Sanal dergiye dönüşüm yaygınlaşıyor. Bu durumdan hiç memnun değilim.

Şair ve yazarların belli akımlar, düşünceler etrafında kümeleşmesi çok normal bir durumdur. Ancak cemaat sanatı, parti sanatçılığı, siyasal sanat gibi oluşumları doğru bulmuyorum. Demokratik ortam içinde varlıklarını sürdürülebilirler. İtirazımız hiçbir zaman olmaz. Kendi gerçeklerine ulaşmaları çok zaman almayacaktır zaten...

Akınar: Genç şair ve yazarlara başarı için ne önerirsiniz?

Nail Tan: Kendimden biliyorum. En az beş yüz kitap okumadan yazarlığa başlamak doğru olmaz. Türk ve dünya yazarlarını tanımadan işe başlarsanız yaya kalırsınız. Olağanüstü yazma yeteneği ancak milyonda bir kişiye nasip olur. Çok okursanız kelime dağarcığınız da gelişir, zenginleşir. 3000 kelimeyle yazarlık olmaz.

Dergiler, yeni yazarların yetişmesi için bir okul görevi görürler. Dergilerde pişmeden kitap yayımlamayı düşünmesinler.

İnternet/genelağ yazarlığıyla tatmin olanlar giderek çoğalıyor. Beis yok. Bir zaman sonra, yazdıklarının çöplükte kaldığını görünce akılları başlarına gelecektir. Oturarak, gözlerini, beynini yok ederek okuyup yazan yeni nesil yazarlara çok acıyorum. Mutlaka onlar da bize acıyarak bakıp kafa sallıyorlardır. Sosyal medya edebiyatı, cep telefonu edebiyatı sizin olsun. Biz hâlimizden memnunuz gençler...

YANLIŞ PARANTEZ'E DAİR

Murat SOYAK

“düş bozumu sözlerim var
göveren bir hayata açık
bir yeni coğrafya
Kudüs göğünün çağiltısı
sesleri seslere katar”
[“Gül Desenli Vazoların Tarihi”]

“Yanlış Parantez”, Mehmet Gemci’nin ilk şiir kitabı. 2005 yılında Yalnız Ardıç Kitapları’ndan yayınlandı.

Mehmet Gemci, ilk şiirlerini Maraş’ta çıkan gazetelerin sanat sayfasında yayımladı. 1995–2000 yılları arası, 21 sayı olmak üzere “Yalnız Ardıç” dergisini çıkardı. Şiirlerini daha çok kendi dergisi “Yalnız Ardıç” ta yayınladı. Çeşitli gazetelerde kültür, sanat, edebiyat üzerine yazılar yazdı. Kayıtlar, İkinci Yazıları, Edebiyat Ortamı ve Hece dergilerinde şiirleriyayınlandı.

Maraş şehri son devir edebiyatımızda yetiştirdiği kıymetli şair ve yazarlarla anılır. Edebiyat ve fikir dünyamızı geliştiren yeni, köklü bir atılım sağlanmıştır.

“Yedi Güzel Adam’dan öğrendik
dağlardan şehre koşmasını”
[“Ahır Dağı Çocukları”]

Şair bu mısırâlar ile ustalara yakınlığını, sevgisini dile getiriyor. Bir devamlılığın içinde yeniyi söyleyebilmektir asıl marifet. Bu durum beraberinde bir

zorluğu getirmektedir elbette. Bu aşamada geleneği iyi bilmek kadar yeni bir söyleyişe ulaşmak da önemlidir. Ahmet Hamdi Tanpınar’ın ifadesiyle: “Devam ederek değişmek; değişerek devam etmek.”

İmge yükü altında ezilmiş ben-cil şiirler yazılıyor şimdilerde. Şiir geri çekiliyor sanki. Hayata, insana acılara, yenilgilere, yoksulluğa, yaşanan işgallere, zulümlere duyarsızlık almış yürümüş. Şair öncü olma, muhalif olma tavrından vazgeçmiş gibidir.

Mehmet Gemci bu noktada şiiriyle ayrı bir yerde duruyor. Olup bitenler karşısında söyleyecekleri vardır. Aydınlık bir zihin ve yürek ile yazıyor şiirini. Şiirlerinde bu açılımı, duyarlılığı görmekteyiz.

“suyu çekilmiş bir ırmağın
içli bir türküsüdür bizimki
bir ırmak ki
yediye yetmiş savuran
bir ırmak ki
ürkek tayları yağız atları şahlandıran
bütün sapaklarından
kösnül kokular gelen
garip bir devrandır dönüyor işte
dönüyor değirmenler dönüyor eflâk
çocuklar ki
anlaşılmaz bir şaşkınlık içinde
uzanıyorlar evrene
hep korku hep endişe

soruyorlar nerde harita ve pusula
çocuklar zamansız açılmış parantez
içinde
ne desem
toprağın katmanlarından büngüldüyor
kirli ark
ne desem
çatlamış bir kere kâdim fanus”
[“Yanlış Parantez”]

Mehmet Gemci’nin şiirlerinde
Maraş’ın özel bir yeri var. Şehir insanıyla,
havasıyla, suyuyla, kültürüyle şiire
yansımış. Kitabın ilk şiiri: “Karlara
Bulanmış Maraş”

Ahır dağı ve çevresi, ardıc ağacı,
sokaklar, kerpiç evler, beton yapılar,
Pınarbaşı, Kanlıdere, Deliklitaş, Kümbet,
Tekke, Kapalıçarşı, Taşhan...

“ne doyumsuz bir coşkudur
şu Maraş’ta
bağ akşamları”
[“Bağ Akşamları”]

“biz Ahır dağının cesur çocukları
gökdelenleri deviren
Maraş’ın deli fırtınası”
[“Ahır Dağı Çocukları”]

Şair, çocukluğun o arı, duru, ısıtılı
günlerine işaret eder. Kentleşme sürecinde
güzellikler, iyilikler bir bir kaybolmaktadır.
Bu durumu mısralarında bir iç sızısı olarak
dillendirir.

“İflâh olmaz bir yalnızlığı yaşıyorum
şimdi

Bütün harflerim kırık
Sesim yaralı
Ay donuk, dağlar suskun, çocuklar
yetim
Kerpiç duvarlarla örülü toprak
damlarda dahi
Kalmadı bereket
Ne sıcak bir bazlamanın buğusu
Ne göçmen kuşların türküleri
Kalmadı ninemin soluduğu zamanlar
Yine ayrılık rüzgârları
Bu esen garbi yeli olmalı
Balkanlar’dan” [“Kırık Harfler”]

Şair, içinde bulunduğu zamanı,
yaşanan hayatı veciz bir söyleyişle
tanımlıyor:

“yaşam
metal bir daire” [“Karıncı”]

Dünya telaşı içinde kaybolup gidenler
vardır. Kitapta yer alan son şiirde dünya
hayatının aldatıcı oluşu ifade edilir:

“dönüşün çocukların başını
döndürürmüş
sahte gülücüklerin sarışın kızların
pamuk saçlarına güvercin olup
üşüşürmüş
işte keçenin dört ucunu da saldım suya
elinden geleni geri koyma ey dünya”
[“Değirmen”]

“Yanlış Parantez”deki şiirler bize dair
bir hissiyâtın ifadesidir. Toprağın,
çocukların, yitik zamanın, güzel insanların
ve elbette anlamın yeniden dillendirilmesi
adına güzel bir kitap.

12 Eylül 2019 tarihinde vefat eden şair
Mehmet Gemci’yi rahmetle anıyorum.
Mekânı cennet olsun.

ACI BİBER :

AL BİRİNİ VUR ÖTEKİNE!

Adil İZCİ

Dil konusuyla biraz olsun ilgilenenler bile, “dilde moda” olgusunu sanırım bilirler. Biri bir söz eder, bakarsınız ki pıtrak gibi yayılır o söz. Kısacası moda olur.

Son yılların bazı moda sözleri, sözcükleri mi?

“Akılsal”, “fikirsel”, “şekilsel”, “istatistiksel” vb. Bu sözcüklerin ilk üçü Arapça, dördüncüsü Latince kökenli... Arapça kökenli sözcüklere Arapça ekler getirerek “aklı”, “fikri”, “şekli” denmesi gerekir. Latince kökenli istatistik sözcüğüne Türkçe bir ek olan “-sel”in getirilmesiye gülünç! Peki, ne önerebiliriz? Hepsinden önce kendi dilimizin sözcük ve eklerini birlikte kullanmayı! Sözgelimi, “ussal”, “düşünsel”, “biçimsel” diyebiliriz. Yok, Arapça sözcükleri yeğleyecekseniz ekleri de ona göre seçmeniz uygun olur. “İstatistiksel”e gelince, sözgelimi “istatistiksel veriler” yerine “istatistik verileri” dersiniz olur biter. Ya da sözcüğün Türkçesi olan “sayımlamal” ne güne duruyor?

Televizyon kanallarında sık duyduğumuz bir söz: “... sürdürmeye devam ediyor”, “... sürdürmeye devam edecek.” Sözgelimi NTV’nin hava raporu sunucusu pek sık yapıyor bu hatayı. Üstelik uyarıldığı halde! Örneğin “Hava sıcaklıkları artışını sürdürmeye devam ediyor.” diyor. Peki, “sür(dür)mek” ile “devam etmek” aynı anlamda değil mi? “Hava sıcaklıkları artışını sürdürecektir” yetmez mi? Daha

Moda olmaktan öte dilimize yerleşen bir “virüs” var: “Mega”! Yunancadır bu sözcük. Bir de “megastar” var elbet. “Mega”, Yunancada “büyük, iri, kocaman” gibi anlamlara gelir. Peki, bu saydığımız sözcüklerin ne günahı var ki yerlerine “mega”yı kullanıyoruz? Sözgelimi haberlerde “megakent İstanbul” deyince boyumuz mu uzuyor, yoksa bir dil ustası mı oluyoruz?

güzeli, “Hava sıcaklıklarında artış sürecektir.”

Moda olmaktan öte dilimize yerleşen bir “virüs” var: “Mega”! Yunancadır bu sözcük. Bir de “megastar” var elbet. “Mega”, Yunancada “büyük, iri, kocaman” gibi anlamlara gelir. Peki, bu saydığımız sözcüklerin ne günahı var ki yerlerine “mega”yı kullanıyoruz? Sözelimi haberlerde “megakent İstanbul” deyince boyumuz mu uzuyor, yoksa bir dil ustası mı oluyoruz? Belli bir yaşın üzerindeki Kırım Rum Kesimi’nin “megaloidea”sını sanırım iyi anımsar! O uğurda nice günahsız Türk’ün kanına girildiğini de... Kör kör gözüne parmağıma bundan güzel örnek olur mu?

Buyurun bir örnek daha: “... itibariyle”. Bu sözcük de “-den geçerli olmak” anlamına gelir. Ama yeni yetme bir muhabirin, sözelimi, “Ahmet Bey, dün itibariyle hayatını kaybetti” dediğini rahatlıkla duyabilirsiniz! Yani Ahmet Bey, dünden geçerli olmak üzere hayatını kaybediyor!

Bir siyasi parti lideri de o kişiden söz ederken “İmralı canisi” demeyi pek seviyor. Oysa o kişinin orada hapis yatması dışında İmralı ile herhangi bir bağlantısı yoktur. Bir zamanlar bir seri katil, “Salacak canavarı” adıyla anılırdı. Doğruydur bu niteleme. Çünkü seri cinayetlerini bu semtte işlemişti. Bu bağlamda “İmralı canisi” yerine “İmralı’dakicani” vb. bir söz yerinde olur.

Son bir örnek: “Ana arter”! Özellikle trafik haberlerinde sık sık duyuyoruz bu inciyi! “Arter”, ilk anlamıyla bir tıp terimi olarak “atardamar”, değişmece (mecaz) olarak da “anayol” demektir. O halde “ana” sözcüğünü kullanmaya ne gerek var? “Arter” dersiniz, hayır, Türkçesi olan “anayol”u kullanırsınız ve bir hataya düşmezsiniz böylece...

Öyle mi diyelim: Türkçesi, tutunmuş, benimsenmiş Türkçesi varken, kendi dilimizin sözcüklerini yeğlemek, önemli bir yurttaşlık görevidir.

CEMİL MERİÇ'LE BİR AKŞAM SOHBETİ

İsmail ÖZMEL

Bence Cemil Meriç sanki, Türk aydınları bu geniş coğrafyanın birikimlerine önyargısız uzansınlar ve dağarcıklarındaki birikimle, bu büyük karışımından da yararlanarak, bir düşünce zirvesini yakalamaya çalışsınlar demek istiyordum. Tefekkürün ve müşahadenin sebep ve sonuçlarını göz önünde tutarak, Cemil Meriç için özüne nüfuz etme cehti ve gayreti içinde olduğu için daima olumlu yaklaştığım ve takdir ettiğim bir mütefekkir yazardır.

Geç saatlerde bilgisayarın başına oturdüğüm vaki değildi, ne olduysa 17.05.2020 pazar günü koronavirüs salgını sebebiyle iki aydır evde vakit geçiren İsmail Özmel bu pazar günü ikinci iznini kullanmak üzere yola çıktı. Giderken şadırvanda çay olmaz, belki bir dost olur dedi. Sanki oraya gidiyor gibi coşkuyla yürürken gayri ihtiyari kendini yazıhanenin bulunduğu iş hanının önünde buldu. Kapılar kapalı, olsun çaresi cebinde açtı ve yazıhaneyi önce bir güzel havalandırdı, çünkü maske evden gelinceye kadar ağzını burnunu kapıyordu, yazıhanede olsun biraz hürriyet derken, masadaki kitaplara yöneldi. Bu çalışma mabedinden ayrılırken üç kitabı götürmeye karar verdi.

Akşam evde geç saate birini açıp okurken, birden sayfanın içinden mi dışardan mı, küçük siyah renkli bir canlı çıktı, sanki koca bir anofel gibi göründü gözüne aceleyle elini bastırdı, meğer adını bilmediği küçük bir yaratık.

Nasıl oldu? Neden, niçin bu refleksle hareket etti, bir türlü anlam veremedi. Düşündü, elinde olmayan bir korunma içgüdü mü? Olmamalıydı, böyle duygulu bir gönlün, böyle bir manzarayı görmezden gelmesi mümkün mü? Dakikalarca düşündü ve üzüldü, kitap okurken bir

böceğin acısını çekmek kolay olmadı. Allah affetsin dedi, baktı bu canlı demek ki kaç zamandır kitabı yatak yorgan gibi kullanmış.

Refleks mi desek, kitabı kıskandı mı desek adeta oyuncağı elinden alınmak istenen bir çocuk gibi, ani bir hareketle onu kitabın cildi arasına göndermek, kendimi affedemiyorum. Halbuki yazar Cemil Meriç ile öyle bir sohbete koyulmuştuk ki, işte bu gecenin serlevhası Cemil Meriçle söyleşi olmalıydı. Ama böcek meselesi bütün şevkimi kırdı. Yazmaya ara verdim.

Nerede kalmıştık.

“Bu Hint belki bir kitabın ilk yaprağı idi, bir vahyin ilk heceleri... Belki tamamlanırdı belki tamamlanmazdı. Her kitap yarımdır. Kitabı insalık yazar, ne mutlu ona bir hece ekleyebilene! ... Ama çağdaşların boğazına sarılıyor, istemiyorlar, rüyalarını dile getirmeni, kalbini konuşturmanı, kelimelerden bir fecir yaratmanı istemiyorlar. Konuşamıyorsun, konuşamayacaksın..” (Cemil Meriç. Bir Dünyanın Eşiğinde. 15. Baskı 2013 İstanbul.S.16)

Bir yazarın böyle bir ruh haline düşmesine sebep olan nedir? Bu soruya

önce engel çıkaran zihniyetlerin, anlayışların cevap vermesi gerekir. Arızaları olan bir demokrasi mi diyelim, farklı düşünceye yer vermeyen bağınaz bir tutum mu? Böyle bir ortamdan, kalemin ve sözün yeterince nefes almadığı, alamadığı zamanlarda büyük fikirlerin büyük kalemelerin çıkması elbette zordur.

“ O ülke düşünce hürriyetinin vatanıdır... Hint’ten tesamuhu öğrendim, düşüncenin gök kuşağını bütün renkleriyle sevmeyi öğrendim, peşin hükümlerin mahpesinden kaçmayı, hakikatın çeşitli yönlerine eğilmeyi, hayatın her tecellisine saygı beslemeyi öğrendim. Hint bir çağrıdır, güzele, sonsuza, hoşgörüye çağrı. (Cemil Meriç. Bir Dünyanın Eşiğinde. 15. Baskı 2013 İstanbul.S.16)

Dört yılını doğunun bu az bilinen ülkesine ve edebiyatına ayıran yazar, bu kadar ihtimamla yazılan yazılara ve eserlere gereken ilginin gösterilmemesinin ıstırabını anlatıyor. O kadar kenarda ve köşede bırakılan bir kıta büyüklüğündeki ülke; elbette birçok dikkatlerin üzerinde dolaşarak, oralardan; eski ticaret erbabının baharatın ve çayın ve diğer malların en

iyilerini bulmaya çalışması gibi; Hint tefekkürünün kaynakları ile hayallerinin ortaya koyduğu bir takım gerçekleri okuyuculara sunmak ve bunun takdirini beklemek yazarın hakkı olsa gerektir

Cemil Meriç fikir hayatının çok farklı koridorlarında dolaşmış ve dağarcığındaki çok değişik materyallerle eserler vermiş, daha çok toplumların ve fertlerin içsel hayatının tahlillerini vermeye çalışmıştır. Hangi sokakta gezinirse gezinsin sağduyusu ve birikimi ile tecessüslerini ve intibalarını bir süzgeçten geçirmeyi ihmal etmemiştir. Bence Cemil Meriç sanki, Türk aydınları bu geniş coğrafyanın birikimlerine önyargısız uzansınlar ve dağarcıklarındaki birikimle, bu büyük karışımdan da yararlanarak, bir düşünce zirvesini yakalamaya çalışsınlar demek istiyordu. Tefekkürün ve müşahadenin sebep ve sonuçlarını göz önünde tutarak, Cemil Meriç işin özüne nüfuz etme cehtive gayreti içinde olduğu için daima olumlu yaklaştığım ve takdir ettiğim bir mütefekkir yazardır.

Okumalarım bitince tekrar intibalarımı yazarım ümidiyle sohbetimize burada araverelim, demiştik.

Hint ülkesi tanrıların insan zihnini

parsellediği ve kast kalıntılarının devam ettiği, destan, masal ve dinin harmanlandığı ilginç bir kültür ortamıdır. Hayatı düzenlemekten daha çok sınıfsal çizgileri muhafazaya çalışan ve belki de inanç enflasyonunu her dönemde yaşamış, buna rağmen kavga etmemiş ve bütün hadiseleri hayal dünyasının malzemeleri ile süslemiş bir medeniyetin yaşatıldığı ülke. İlk bakışta bu kadar farklı kültürleri yaşayan insanlar arasındaki hoşgörü ve birbirlerini oldukları gibi kabul etme yeteneği, belki Hint toplum yapısının farklı ve ilginç bir sentezi olarak değerlendirilebilir diye düşünüyorum. Yani Hint kültürü, edebiyatı ve şiiri daha çok dikkate malzeme verecek zenginliğe sahip olduğu gerçeğini saklı tutmak bir ihtiyatlılık olur sanırım.

Hint edebiyatının iyi bir şiirini buraya alıyorum:

Cemil Meriç bu şiir hakkında: “Başlangıçta bir cenk türküsüymüş Mahabharata, Aryaoğulları’nın zaferini övüyormuş. O birkaç yüz mısra zamanla dünyanın en büyük destanı olmuş. Kulübeler yüzyıllarca o türkülerle şenlenmiş, saraylar o türkülerle ürpermiş.”

“İlyada bir çiçek bahçesi,
mahabharata bir orman. .. birinde ahenk
ve hendese ötekinde heybet ve ihtişam...
Olemp ve Nimalaya.”

Humboldt, (14 Eylül 1769, Berlin – 6
Mayıs 1859, Berlin), Prusyalı doğabilimci
ve kâşif. Bu şiiri “Bütün çağların en büyük
felsefi şiiri” olarak değerlendirmiştir:

MAHABHARATA’NIN YARATILIŞI

“Bir gün insan olmak geldi içinden,
Şair suretinde belirdi Vişnu.
Rüyalar görürdü tanrıyken,
Yıldızlarla dolu.
Şimdi de rüyalar görüyordu
Bir rakkaseye benziyordu toprak,
Tül den libasını aralayarak

Çıplak vücudunu gösteriyordu.

Gözleri kamaşıyordu Vişnu’nun,

Gönlü sevgi ile dolup taşıyordu.

Bir şiir yarattı ki rüyalarından

Umman kadar derin, gökler kadar
geniş.

Bir şiir ki iştirilmemiş,

Kucak kucak beste, kucak kucak ılık.

Her mısraı bir buse.

Uçurumlar bile aydınlık

Ölüm de aşk kadar ılık.

Bir şiir değil, bir ırmak

Berrak sularından bilgiler içer,

Uzarlarda pırıl pırıl gelecek zaman

Ümide kavuşur dertliler.”

(Jean Lahor)

(Cemil Meriç. Age. S:147-148)

NİĞDE KALESİ'NİN AMELE TAŞLARI

Mustafa ERYAMAN

Arkeolog ve S. Tarihçi

Genç kuşakların hafızasından tamamen silinmiş olan “amele taşları” daha ziyade Niğde şehir merkezinde yer bulan Alaeddin Kalesi ve Kayabaşı’nda nadir de olsa hala görülebilmektedir. Amele taşlarını izah etmeden önce amele tanımını yapmak gerekir. Arapça kökenli bir kelime olan “Amele” gündelikli çalışan işçi manasındadır. Sırtında küfesiyle yük taşıyanlara ise hamal denilmektedir. Niğde yöresinde iş yapan, yapı yapan, bağ-bahçede çalışanların yanı sıra küfesiyle yük taşıyanlara da genel isim olarak amele denilmektedir. Şehirde bu manada bir de amele pazarı vardır.

Anadolu insanı; hayat telâkkisi ve dünyanın gelip geçiciliğinden ötürü eşyayı emanet, sahip olunan şeyleri lütuf, diğer insanları ise talih olarak görmüş ve “eşref-i mahlûkât sırr-ı celili’ne uygun davranmıştır. Kurduğu şehir, nizam ve müesseselerde insan onur ve şahsiyetini rencide etmemenin yollarını aramıştır. Asırlar içerisinde vücuda getirilen cami, tekke, zâviye, türbe, mezar, hastane, han, hamam, kervansaray, misafirhâne, imarethâne gibi mimarî eserler bunun en büyük göstergesidir (Şeker 2017:11). Bu mimari eserler dışında çoğumuzun işlevsiz ve sıradan bir taş gibi algıladığı taşlarda da bazı anlamlar saklıdır.

Anadolu genelinde Ortaçağ şehirleri ve merkezlerine bakıldığında kurulan veya var olan şehirlerin merkezlerini oldukça yüksek ve görkemli kalelerin oluşturduğunu görürüz. Anadolu’da gezdiğiniz herhangi bir şehrin merkezinde ya da etrafında bir kale var ise o şehrin zengin bir Ortaçağ geçmişi var demektir. Tam da bu vasıflara uymakta olan Niğde’nin (Ortaçağ) dokusunu kale mevkiinde bulunan Alaeddin Camii ve iç kalenin çevresi oluşturmaktadır. Eğimli bir arazi üzerinde oldukça dar ve merdivenli sokaklardan Kale Mahallesine çıkılır. Ortaçağdan günümüze büyük oranda orijinal vasıflarıyla ulaşmış olan dik eğimli bu dar sokaklarda belirli aralıklarla toprağa gömülü halde sabitlenmiş taşların bulunduğu görülür. Şehrin muhtelif yerlerinde de bulunan ve asırlarca işlev görmüş olan bu taşlardan olan sadaka taşları, binek taşları ve aynı şekilde şehirde her eski sokağın başında veya her tarihi cami ve mescidin avlusunda gözümüze çarpan dibek taşları gibi...

Fotoğraf 1: Kale Mahallesi'nde yerde yarı gömülü kuvvetle ihtimal bir sadaka taşı.

Fotoğraf 2: Kale Mahallesi'nde yokuş yolu başında sabit kurulumlu bir sadaka taşı.

Fotoğraf 3: Niğde Kalesi'nde orijinal yerinde olan siyah bazalt cinsi taşın oyulu dibek taşı.

Niğde Kalesinin yokuşlu ve dar sokaklarının köşe başlarında geçmişi Ortaçağa giden ve her dönem - topoğrafyadan kaynaklı- işlevi olan taşlardan bir diğeri de "amele taşları" yani dinlenme(Hamal) taşlarıdır. Hamal Taşları; hamalların sırtındaki yükleri dinlendirmek için yapılan veya konulan taşlardır. Anadolu'nun birçok il ve ilçesinde, ticari hareketliliğin yoğun olduğu işlek çarşı ve pazaryerlerinde, ana cadde ve sokak kenarlarında, yokuş başlarında yer alır. Yerden yükseklikleri yaklaşık olarak 1 ila 1, 25 m. kadar ve bir kişinin sırtındaki yükünü rahatça koyabileceği genişliktedir. Bunlar taş ve sütun parçaları olabileceği gibi özel olarak yapılmış da olabilirler. Dinlenme (hamal) taşları, özellikle ticari hareketliliğin yoğun

olduğu Anadolu'nun birçok il ve ilçesinde karşımıza çıkar. En güzel örneklerden biriside, Mimar Sinan'ın ustalık eserim dediği Edirne Selimiye Camii (1569 - 1575) dış avlusu ile mimar Davut Ağa'nın yapmış olduğu Selimiye Arasta'sını (1595) batı yönünde birbirine bağlayan merdivenlerin her köşesine konmuş olan üçgen şeklindeki Dinlenme Taşlarıdır (Acun 2014:42).

Genç kuşakların hafızasından tamamen silinmiş olan "amele taşları" daha ziyade Niğde şehir merkezinde yer bulan Alaeddin Kalesi ve Kayabaşı'nda nadir de olsa hala görülebilmektedir. Amele taşlarını izah etmeden önce amele tanımını yapmak gerekir. Arapça kökenli bir kelime olan "Amele" gündelikli çalışan işçi manasındadır. Sırtında küfesiyle yük taşıyanlara ise hamal denilmektedir. Niğde yöresinde iş yapan, yapı yapan, bağ-bahçede çalışanların yanı sıra küfesiyle yük taşıyanlara da genel isim olarak amele denilmektedir. Şehirde bu manada bir de amele pazarı vardır.

Fotoğraf 4: Niğde Kalesinde işlevini yitirmiş olan mermerden devşirme amele taşları.

Toplumumuzda geçmişten günümüze varlığını sürdüren amelelik mesleğinde; daha ziyade vasıfsız, beden gücüne dayalı, tam yevmiye esasına dayalı işlerin yoğunlukla yapıldığı görülür. Günlük yapılan ve tamamen beden gücüne dayalı bu iş kolunda vazife tamamlandığında amelenin sırtındaki teri soğumadan yevmiesini alması esastır ve âdettendir.

Resim 5: Sıralı halde bulunan amele taşları.

Ortaçağ'dan 20. Yüzyıl ortalarına kadar Niğde kalesi ve çevresindeki evlere amelelerin (hamal) sırtlarındaki küfelerle çıkartılan enva-i çeşit yük, eşya ve erzağı mola vermeksizin taşımak imkânsızdı. Küfelerinde ağır yük taşıyanlar, sırtlarındaki eşya ve yahut erzak dolu küfeyi yere bırakmadan, belirli aralıklarla dizili taşlara yaslanıp soluklanırlar veya oturlardı. Mahallelilerce oluşturulan bu amele taşlarına oturan ya da dayanan hamallar dinlenerek ağır yüklerle dolu

küfelerini selâmetle menzile erİştirip mahalle sakinlerine teslim etmekteydiler. Bu taşların aynı zamanda binek taşı vazifesi gördüğü de unutulmamalıdır. Binek taşlarının amele taşlarından tek farkı düz alanlarda da olmasıdır. Binek ve amele taşları genelde sabit halde olurlar. Sabit haldeki bu taşların cinsine bakıldığında ağırlıklı olarak beyaz mermer ve siyah bazalt cinsi oldukları görülür. Beyaz mermer ve siyah bazalt cinsinden olan bu taşların çoğunluğu - tıpkı sadaka taşları gibi- antik dönemlere ait sütun ve sütun başlıkları gibi mimari parçalardan oluşmaktadırlar.

Resim 6: Kale eteklerinde bulunan binek/amele taşı.

Kale ve Kayabaşı mahallelerinde

Ortaçağ'dan günümüze işlevini sürdüren, eğimli sokak kenarlarında hâlâ karşımıza çıkan bu taşların korunup muhafaza edilmesiyle, zengin kültürümüzdeki yeri anlaşılabilir olacaktır. Ayrıca kale mahallesinde düşünülen kentsel dönüşüm projesi çerçevesinde, bu bölgede bulunan başta sadaka taşları, dibek taşları, binek taşları ve amele taşlarının yerlerinde muhafaza edilmeleri sağlanabilir. Diğer vasıflı taşlar gibi amele taşlarının da büyük oranda son 20-25 yıl içerisinde yerlerinden sökülerek bağ ve bahçelerde dekor malzemesi olarak kullanılmak üzere taşındıklarını bilmekteyiz. Günümüzde az sayıdavarlığını koruduğunu gördüğümüz bu taşların gelecek nesillere kalabilmesi için orijinal yerlerinde bırakılması düşünülebilir.

Kaynakça

1-) Hakkı ACUN, Türk Kültüründe Taşlar, (Genişletilmiş 2.Baskı), Ankara 2014.

2-) Şemseddin ŞEKER, İnfak Zarafet: Sadaka Taşlarının Mimari ve Kültürel Hususiyetleri, İstanbul 2017.

BU VATAN ONLARIN BİZE BİR EMANETİDİR.

Türkiye'nin her bir yanından vatan savunması için kopup gelen askerler komutanlarıyla birlikte namaz kılıyor. Bu duadan birkaç dakika sonra başlayacak taarruz esnasında fotoğraftaki askerlerin büyük çoğunluğu şehit olacaktırlar. Hepsi de büyük ihtimalle biraz sonra başlayacak savaşta öleceklerini biliyorlardı. Buna rağmen büyük gönül rahatlığıyla ve sakinlik içinde dualarını yapıyorlar. **Sonuç: Çanakkale destanı**

ÇANAKKALE'Yİ KONUŞMAK GELECEĞİ KONUŞMAKTIR

Bedrettin KELEŞTİMUR

Çanakkale bir milletin hak katında, kıyama duruşu, Sükutun çığlığa dönüşü, Ölüm ile hayat arasındaki, ince perdenin kalkmasıdır!...O küçük kara parçasında aklın ötesine taşan harikulade hadiselerin yaşanması.

Düşünelim, bu küçük kara parçasında, 253 bin şehit vermişiz..

Toprak o kadar ıslanmış ki, alnınızı secdeye koyduğunuzda; şehidanın kokusunu alıyorsunuz. Ve, huşu içerisinde geçmişle gelecek arasında sürekli alıp veriyorsunuz. Bir milletin ayakta kalması, tekrar hayat bulması, hürriyet ve istiklalini koruması için, 'ya şehit, ya da gazi olmak..' gibi iki mükerrem sıfatı seçmesi!

BÖYLE ESMEZ HEP RÜZGÂR

Böyle esmez hep rüzgâr, hep rüzgâr
böyle esmez

Bir seherden bir ufka, bir ufuktan
bir sehere

Oyalan rüzgâr gibi, ekilen tohum
yeşeren dal

Hep bir noktaya dikmiş gözünü.

Bıraktığın ize bak, bir iz
bırakmışsan hakikate

Bir iz bırakmışsan insanlığa

Bütün didinmelerin gayesi budur

Budur esmesi rüzgârın.

Yabayla atılan çec, rüzgârı seçilir

Tane, saman ve rüzgâr ne yaptığını
bilir

Bilir hayatın anlamını, anlamını bilir
insan.

Harman kurulmazsa,

Yaba neye yarar? Rüzgâr neye
yarar?

Ezelden vatan oldu bu toprak sana
Kucaklayanı eli boş çevirmez.

AH İSTANBUL

Ah! İstanbul hasret şehrim

Ne gelebiliyorum

Ne vazgeçebiliyor

Tam da burada;

Söylentiler dolaşüyor bir anda;

Bir garip uğultular iliyor kulağıma.

Sevmek biraz da acıtmakmış derler;

Uğrunda acıyacaksa da kalbim;

Ben yine kucağında avunacağım.

Bir vakit çalacağım kapını,

Bakarsın geldiğimde sana;

Her uğultu biraz kendine konuşur,

Ya da şaşkınlıklar sarar şehri,

Puslu bir sessizlik alır yerini...

◆ **Hatice TÜRKOĞLU**

(Fen Edebiyat Fakültesi
4. Sınıf Öğrencisi)

YİĞİDİM...

Hain eller sarmış vatan ufkunu,
Onlara bin mezar kazdır yiğidim...

Senin destanını bir cihan dinler,
Mermere yazılsın sözdür yiğidim...

Zaferler taçlansın bir güneş gibi,
Mermere destanın yazdır yiğidim...

Altaylardan koptun; Tuna'da coştun,
Bu tarihten gelen özdür yiğidim...

Gönlünde umutlar çiğ gibi olsun,
Düşman sinisini ezdir yiğidim...

Çanakkale, Mohaç, Varna, Çaldıran,
Savaş tarihine tezdır yiğidim...

Kalk borusu çalsın bir şafak vakti,
Düşmanı canından bezdir yiğidim...

Düşman küçümsenmez karınca olsa;
Düşman uyumayan gözdür yiğidim...

Bir savaş başladı açık ,kesin, net;
Bunu vatanına sezdir yiğidim ...

Lime lime al da parçala onu,
Buz damlası gibi çözdür yiğidim...

Kör tufanlar gibi yüklen üstüne,
Düşmana yapılan azdır yiğidim...

Gönül defterine yiğit gözler al,
Hain yürekleri çizdir yiğidim...

Savaş yüreklerden toprağa indi,
İnancın elinde kozdur yiğidim...

Alparslan, Fatihler, Yavuz Selimler;
Her biri bir timsal izdir yiğidim...

◆ **Musa DOĞRUER**

DİYARBAKIR

Mardin kapı, Urfa kapı, Dağ kapı
Sen de petrol, sen de maden ve bakır
Kara Amida'sın ey güzel yapı
Göklerde bayraksın hey Diyarbakır

Koca altın çağın mermer büstüne
Tarihi Bizans'ın inat üstüne
Annemin tertemiz ak pak sütüne
Yegâne ocaksın hey Diyarbakır

"Diyarbakır etrafında bağlar var"
Karataşlı surlarında çağlar var
Karaca dağ gibi ulu dağlar var
Güneyde sancaksın hey Diyarbakır

Hele pašam mendil salla sen de lo
Çepik oyna, lorke oyna, Delilo
Bir kurşuna kurban gitti Köçero
Başımda çardaksın hey Diyarbakır

Aklımdan gitmiyor Seyrantepe'si
Gazi Köşkü, Dicle, Aslan Çeşmesi
Karpuzu, kavunu. Badem ezmesi
Bir altın çanaksın oy Diyarbakır

Cahit Sıtkı, Gökalp, Ali Emiri
Sezai Karakoç, Ahmet Arif'i
Süleyman Nazif'tir ünlü şairi
Bir coşkun ırmaksın ey Diyarbakır

Tarihin, şerefün ünün var senin
Surların efsane, hem Ben-u Sen'in
Melik Ahmet, Sarah kapı, Beden'in
Gözlerden uzaksın hey Diyarbakır

Yedi kardeş Burcu, Ulu Camin var
Şehitler, gaziler, erenlerin var
Celal Güzelses' ten Türkülerin var
Gençlere duvaksın hey Diyarbakır...,

◆ **Abdülkadir GÜLER**
27 Kasım 2008- Söke

BEN SENDE-SEN EVDE KAL

-1-

korona virüsü, düşmanı tanı
kötülük, şer kuşattı, her yanı
doğduğum köyde gün döndü
kayıp çocuk evine geri döndü
gurbet sılada uslandı ve yandı
alevlenen o özlem ateşi, söndü

yeşeren şiire, ilk tohuma can suyu
kutsal suda seken çakal-çakıl taşı
ipini koparan her özgür uçurtma
bizim göğe-köye geldi, aybaşı

yitik aşkı sen koru, başına darısı
akşam meyhaneye bekliyorum
siz bendensiniz, gece sefası
nevruz alı, bir nisan şakası
bak, azığımda sevda var
bu şiir, çilingir sofrası

-2-

bu dünya, evrende mavi nokta
robotlaşan, yoksul insan sürüsü

cepsizdi ak kefen, adalet cübbesi
yerle bir; mal, mülk ve şöhret ötesi
öcü zehire, küresel düşmana, inat
küçülüp, öze dönen, yaşam iç sesi
yeni dünya düzeni, kim kimin nesi?
kırmızı giysi alevinde-dans evinde
mutluluk iksiri-dayanışma nefesi

kam ateşinde, yüzerlik tütsü
cam cama değil, can cana
ve rakı, mutluluğun yarısı
var git aşk, sen o evde
bense, sende kalayım
varken, korona belası

ey! fırtına tanrısı teşup
kulların tutsak, mahsup
cuma-ertesi-pazar zikirde
o tüm yakarışlar, boşa mı?
umut: aziz su, kutsal şurup
mürşit, bilim, fen, kırmızı turp
ah! Atatürk ah! anamın ak sütü
yaşasın! evrensel insanlık örgütü

◆ Dursun ÖZDEN

CANAN OLALIM

Güzelim seninle cevlan ederek
Yiğitler yurduna seyran olalım
Âşıklar deminde devran ederek
Nahita şehrine revan olalım

Çıkalım kaleye bakalım seyre
Dalalım seninle bir büyük bahre
Bir destan yazalım şu aziz şehre
Şifasız dertlere derman olalım

Melendiz Dağı'nın sarıçığdemi
Kül etti uğruna nice keremi
Geçip de gitmeden muhabbet demi
Bir güzel uğruna viran olalım

Sungurbey kapısı bir ince nakış
Ok mudur kirpiğin o nasıl bakış
Reva mı cananım sinemi yakış
Güzelin şanına hayran olalım

Gide gide uzar yolu Niğde'nin
Açılır göklere kolu Niğde'nin
Helaldir lokması pulu Niğde'nin
Memleket yoluna kurban olalım

Zaman peteğinde hürriyet balın
Her sabah güneşle dokunur halın
Kanınla süslenir bayrakta alın
Düşmanın üstüne tufan olalım

Nesine yandıgın elin nesine
Ötüşür bülbüller gülün sesine
Gidelim seninle yârin yasına
Üstünde okunan Kur'an olalım

Bir çeşme başında kanalım şöyle
Yunaklar kuralım yunalım şöyle
O geçen günlere yanalım şöyle
Gurbet şafağında hicran olalım

Bir seher vaktinde aşalım dağı
Erisin bir anda yüreğin yağı
Seyredip uzaktan bostanı bağı
Sazların telinde divan olalım

Bir eşin emsalin yoktur cihanda
Dolaşır hasretin şu akan kanda
Bir çarık bir asa gezip vatanda
Dağların koynunda pinhan olalım

Bozkırın güneşi açar yüzünde
Her gece yıldızlar doğar gözünde
Kurulur sıratlar tatlı sözünde
Elinde tutuğun mizan olalım

Kurumuş çeşmeler susarken canda
Lal olmuş dudaklar pusarken canda
Geceler gündüzü kusarken canda
Can verip uğruna canan olalım

◆ **Mehmet BAŞ**

YAZMAK YAŞATMAKTIR

M. Nihat MALKOÇ

Arkalarında yüzlerce eser bırakan yazarların hiç yazmadığını bir düşünün... Böyle bir durumda kültür, sanat ve edebiyat hayatımızda ne büyük boşluklar olurdu. Bununla birlikte her biri birer şöhret abidesi olan o söz ustaları sıradan bir insan olmanın ötesine geçemezlerdi. Adları dudaktan dudağa gezmez, sanları kulaktan kulağa duyulmazdı. Onların adlarını baki kılan hayat dairesi içerisinde yaşadıkları değil, yazdıklarıdır.

Sözlerin, nefes olmaktan çıkıp kalıba dökülmesidir yazmak... Bu anlamda yazı, sözlerin geleceğe taşınmasını sağlar. Eğer yazı olmasaydı hayat ne kadar da eksik olurdu. Bir düşünün... Orhun Abideleri olmasaydı Göktürklerin yaşayışları ve savaşları hakkında bu denli geniş bilgilere sahip olabilir miydik? Çinlilerle olan ilişkiler bu kadar teferruatlı bilinebilir miydi? Taşa işlenen bu kıymetli yazılar Türk dilinin ilk yazılı metinleri olarak tarihe geçmiştir. Oysa onlardan evvelki Türk topluluklarının yaşantıları rivayetlerden ibarettir. Söz konusu abideler, sözün bengü taşlarda ebedileşmesini sağlamıştır.

İnsan yaşadıkça, nefes aldıkça yazmalıdır. Yazmak nefesle birlikte, yaşamanın en esaslı belirtisidir. Yaşadıklarını içine atanların, yazıya dökmeyenlerin günleri ziyan olmuş demektir. O günler, süzgeçte tutunamayan su misalidir. Su süzgeçten nasıl akıp giderse o günler de ömürden öylece akıp gider, yok olur. Yazılmayan hayatlardan iz kalmaz geriye... Yazan insanlar geçen günlerini sözcük kalıplarına koyup dondururlar. Kitap şeklini alan bu buzdan kalıplar okundukça sökülür, gözlerimizde ve gönüllerimizde canlanırlar.

Yunus'un dediği gibi "Söz uçar yazı kalır." Sözün harflerle sabitleşmesi günlerin kalıcılığını sağlar. Sözden abideler okuyucuların zihninde yükseldikçe yükselir. Her gün yüzlerce cümle kurar, derdimizi muhataplarımıza anlatırız. Söz tarlası her gün ekilir, biçilir. Fakat hasat ürünü olarak nitelendirebileceğimiz söz yığınları, kitap

sayfalarında endam göstermedikçe kalıcılık sağlayamazlar. Kumdan dağlar gibi şiddetli rüzgârlarla başka tepelere taşınırlar. Her biri bir tepeciğe savrularak bütünlükleri bozulur. Havayla beraber atmosfere yükselen sözler belli bir zamandan sonra izini kaybettirir. Aslında onlar da yok olmazlar. Onlar da gök boşluğunun bizler tarafından bilinmeyen bir yerinde saklanırlar. Bu, bilimin konusu olsa da sözün bir madde olarak da kalıcılığını ispat için dillendirilmesi gereken bir hakikattir. Zira hiçbir şey kaybolmaz bu sonsuz kâinatta... Yokluk yoktur, şekil ve mekân değiştirmek vardır. Sözleri de bu kapsam dâhilinde sayabiliriz.

Arkalarında yüzlerce eser bırakan yazarların hiç yazmadığını bir düşünün... Böyle bir durumda kültür, sanat ve edebiyat hayatımızda ne büyük boşluklar olurdu. Bununla birlikte her biri birer şöhrat abidesi olan o söz ustaları sıradan bir insan olmanın ötesine geçemezlerdi. Adları dudaktan dudağa gezmez, sanları kulaktan kulağa duyulmazdı. Onların adlarını baki kılan hayat dairesi içerisinde yaşadıkları değil, yazdıklarıdır. Yazmak hem yaşamak, hem de yaşatmaktır. Bembeyaz kâğıtlara kalem çalmak, hayatta diri kalmak ve hayatı diri kılmaktır. Ebedî hayatla kıyaslandığında an mesabesinde olan kısacık ömrünüzün asırlara hükmetmesini ve fani bedeninizin ruh kalıbında ebedileşmesini istiyorsanız kalemi ve kâğıdı yanınızdan ve yakınınızdan eksik etmeyin. Yanınızda

suyla beraber inci hükmünde bir hokka mürekkep de olsun. O siyah nurla bembeyaz hayalleri bir nakkaş titizliğiyle işleyin.

Amatör olsun, profesyonel olsun bütün yazıcılar, hayata imzasını atmış kişilerdir. Onların bedenleri bu fani dünyayı terk etse de adları asırlara hükmeder. Yunus Emreler, Ahmet Yeseviler, Mevlanalar, Karacaoğlanlar yazdıklarıyla geçmişten bugüne gelerek çağları aşıyorlar, gönülleri mekân ediyorlar. Kapkaranlık ruhlara kandil oluyorlar. Onların et hükmündeki bedenlerinin aramızdan ayrılması gerçek manada kayıp sayılmaz. Çünkü o asil ruhlar, yaşadıkları süre içerisinde söz adına vereceklerini verip tertemiz ruhlarla dünya denen bu güzergâhtan ukba denen ebedî bir güzergâha meyletmişlerdir. Onları sıradan insanlardan ayıran, baki ve diri kılan; yedikleri, içtikleri ve dünyada edindikleri malları değil, Allah için kurdukları dostlukları, yardımları ve asırları aşip günümüze gelen birbirinden kıymetli anıt eserleridir. Ne mutlu fanilikten baki bir unvan ve örnek bir hayat çıkarabilenlere!...

Yazın dostlar, çalakalem de olsa yazın. Yazdıkça hayatınız renge ve ahenge bürünecektir. Yazdıklarınızdan nice zihinler ve yürekler faydalanacaktır. Yazdıkça yaşamının manasını idrak edeceksiniz. Yazdıkça yaşayacak, yazdıkça yaşatacaksınız.

BULGUR

Bakır tencerede pişerse aşın
 Lezzetinden yenmez olursun bulgur
 Bin yılları geçmiş olsa da yaşın
 Başımızda taçsın ey güzel bulgur.

**

Dara düşen hemen sana sarılır
 Döğme kıskançlıktan çatlar yarılr
 Seni gören pirinç bile durulur
 Hala gözdemizsin ey güzel bulgur.

**

Pilav olur burcu burcu kokarsın
 Çiğ köftede ağız koymaz yakarsın
 Batırıktaki dere gibi akarsın
 Hala gözdemizsin ey güzel bulgur.

**

İçli köfte olup ye dersin hani
 Döner kebab dürüm kıskanır seni
 Hamburger çizburger daha çok yeni
 Hala gözdemizsin ey güzel bulgur.

**

Yemekler içinde en büyük ana
 Çekilme köşene muhtacız sana
 Kim ne derse desin inanma ona
 Başımıza taçsın ey güzel bulgur.

**

Başköşede yerin hazır duruyor
 Çoluk çocuk her gün seni soruyor
 Sen gelince gözüm yaşı kuruyor
 Başımıza taçsın ey güzel bulgur.

◆ **Abidin GÜNEYLİ**

ANLAMALISIN

Bir çiçek açsın dünyada
 Kokusu bütün insanlığı Sarsın

Adı merhamet olsun
 Tüm kötülüklerden uzak
 İnsanları sevgiyle
 Kucaklasın

Bir çiçek açsın dünyada Adı huzur olsun
 Bütün kinden nefretten uzaklarda
 kardeşçe paylaşıldığı bir dünya
 olsun

Bir çiçek açsın dünyada
 insanlık bir birini kucaklasın
 Fani dünya olduğunu
 anlasın

Şunu unutma insanoğlu
 Sevgi umut dostluk kardeşlik
 kardeşlik verebildiğinde sen
 varsın

Dönüşü sana geri olacaktır yalnız bunu
 Anlamalısın

◆ **Günvar KORKMAZ**
 2019

BAHTİYAR VAHAPZADE

Bedrettin KELEŞTİMUR

Azerbaycan'ı bugünlere taşıyan
mimarları, 'aydınlardır...'

Azerbaycan- Türkiye dostluğunun
temel taşları, 'aydınlardır...'

Azerbaycan'ın tebessüm eden
yüzünde, 'aydınları görürsünüz...'

13 Şubat 2009 tarihinde ebedi hayata
uğurladığımız;

Bahtiyar Vahapzade "Türk
Dünyasının Bayrak İsimleri..." arasında
yer alır.

Bahtiyar Vahapzade, Azerbaycan'ın;
'Vatan ve Hürriyet Şairi' olarak bilinir.

O bir akademisyendir...

Bakü Devlet Üniversitesinde;
'1947-2001 yılları arasında dersler
verecektir'

O, Azerbaycan 'özgürlük hareketinin
öncüleri...' arasında yer alacaktır.

'Ezan Sesleri...' isimli şiiri, yürekleri
titretir;

"Bu dağı, bu dashımın ilden beri

Vetene çevirdi ezan sesleri

Ne imiş göresen ne deyir o ses?

Goylere tushlanan o qaib nefes

Nedir o sesdeki ezemet keder

Genişlik sonsuzluk enginlik qeder

Yerleri goylere bağlayan direk

Goyleri yerlere indiren dilek"

Bahtiyar Vahapzade 'ye, 'Milliyetçi
damgası vurulan şair...'

1959 tarihinde kaleme aldığı,
"Gülistan" isimli şiir de ana tema;

İran ve Rusya Azerbaycan halkının
yaşadığı felaketler anlatılır...

Bahtiyar Vahapzade Azerbaycan'ın,
"Halk Şairidir!"

Güzel dilimiz Türkçemize özen
gösteren, en temiz şekilde kullanan;

Halkın duygularına tercüman olan
şairimizdir...

Azerbaycan'ın, "Hürriyet
Mücadelesine..." verdiği katkılar,

Vahapzade'yi, "İstiklal Nişanı..." ile
taçlandıracaktır.

O devasa bir, 'siyaset adamıdır...'

1980-2000'li yıllar arasında 5 defa
milletvekili seçilecekler...

Meclis Kürsüsünde, 'milletin emellerine tercümanlık...' edecekler.

Türk Dünyasının gür ve tok sesli derya insan Vahapzade;

13 Şubat 2009 tarihinde aramızdan ayrılacaklar.

Mezarı, edebiyatçı, bilim ve siyaset adamlarının bulunduğu,

'Fahri Hıyabandadır...'

Bizler, Vahapzade'yi, şiirleri ve edebi yazılarıyla;

"Türk Edebiyat Dergisinden..." tanımaktayız.

Bahtiyar Vahapzade, esaret yıllarını özüne dokunarak anlatır;

"Esaret odunda bişdi neslimiz,
Azadlıq eşqine yandıq yahıldıq,
Çatıbazadlığa, bu mebedde biz,
Şükür namazını qıblesizqıldıq."

Vahapzade, "Türkoğlu Türkem!" diyerek cihana haykıracaktır;

"Aslimi, neslimi tanıyıram men,
Karışiq deyilem, özümnden Türkem,
Sen kimsen, sen neşen, özün bilersen

Men ilk kaynağımdan Türkoğlu Türkem!"

Bahtiyar Vahapzade'nin "Azerbaycan-Türkiye" şiiri...

O şiirin her kelimesinde, her

mısrasında, 'tefekür' edelim!

Hiç değilse, son bir asrın tarihine, kültürüne, iklimine yönelelim...

Aynı tarihi, aynı kaderi aynı kederi paylaşan, "İki Devlet-Bir Millet!"

"Bir ananın iki oğlu,/ Bir amalın iki qolu

O da ulu, bu da ulu/ Azerbaycan-Türkiye

Dinimiz bir, dilimiz bir/ Ayımız bir, ilimiz bir

Eşqimiz bir, yolumuz bir/ Azerbaycan-Türkiye

Bir milletik, iki dövlet/ Eyni arzu, eyni niyyet

Her ikisi cumhuriyet/ Azerbaycan-Türkiye"

Bahtiyar Vahapzade'nin, "DEPREM ŞİİRİ..."

Türkiye'ye yakılmış derin bir ağıttır...

"İşitince ata yurtta depremi

Aktı yaşım, döndü başım Türkiye'm,

Her derdimin kederimin ortağı

Can kardeşim kan kardeşim Türkiye'm

Var mı kaza, var mı bela de bunca?

Seninleyiz biz ki ömür boyunca

Kaderini bez uzakdan duyunca

Gözlerimden aktı yaşım Türkiye'm

Tarih boyu bu ehdimiz bozulmaz

Türk milleti har olmamış, har olmaz
Her beladan Türkün beli kırılmaz
Sen ey benim can sırdaşım
Türkiye'm"

Uluslararası Hazar Şiir Akşamları,
Bizleri, 'özümüzle, sözümüzle,
niyetimizle, amelimizle' buluşturdu.

13. asrın muallimi Hz. Mevlana ne
diyorlar;

"Hangi karanlıklar son bulmadı?

Hangi gidişlerin dönüşü olmadı?

Sen umutla bekle. Bekleyişin ümit
bulacak.

Sanma kaldın karanlıkta, görünüyor
bir ışık ufukta.

Sabret az daha. Zayi olmaz
beklediğin yerde ettiğin dua."

Sabırla, sükûtle, umutla karanlıklar
kırılacaktı...

Can Azerbaycanla tanış olduğumuz
kalemler;

"Anar Bey, Abbas Abdulla,
Ahmed Cevad, Almas İldırım, Araz
Yaquboğlu

Vahapzade, Cafer, Ekber Koşalı,
Fikret Koca Fuzûlî, Hüseyin Cavid,

Mikail Müşfik, Mirza Alekber Sabir,
Nebi Hazri

Ramiz Rövsen, Resul Rıza, Rüstem
Behrudi, Sabir Rüstemhanlı

Samed Vurgun, Zelimhan Yakub,
İmadeddin Nesimî, İtibar Veliyev

Şair Memmed Hüseyin, Seyid Azim
Şirvani, Şureddin Memmedli..."

O kalemler, Azerbaycan'ın abide
şahsiyetleri, 'muallimleri...'

1990'lı yıllardan itibaren Elazığ'da
düzenlenen;

"Uluslararası Hazar Şiir
Akşamları..."

"Türk Dünyası Hizmet Ödülleri..."

"Bakü- Elazığ Buluşması..."

"Küçük Hazar'dan, Büyük
Hazar'a..."

Tarihi köprüler kuruldu, gönül
yolculuğu başladı...

O tarihi şahsiyetlerden, 'Bahtiyar
Vahapzade'yi' rahmetle anıyoruz.

Azerbaycan'ın meşhur şairlerinden
Nebi Hazri bir şiirinde ne diyorlar;

"Muhabbet sonsuzdur, ömürse kısa

Ne olur, sadakat ebedi kalsa!

Kimin yüreğinde bir tel kırılrsa,

Benim yüreğimdir, benim
yüreğim..."

Bizler, "iki devlet- bir milletiz!"

NİĞDE SENİ ÇAĞIRIYOR

Hasan Korkmaz (ÇAKALCIOĞLU)

Hititler Frigler onca uygarlık
Medler Persler Kapadokya Krallık
Romalıdan kalma tarihi varlık
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Kale var içinde şehre bakıyor
İl ilçe köyünden tarih kokuyor
Birçok türbesinde şeyhler yatıyor
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Üstat Sıddık ile kardeşi Gazi
Işıkla işlenen Alaaddin Camii
Umutsuz Aşk denen kapıda resmi
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Hüdavent hatun onlarca türbesi
Sungurbey Camisi ve Ak medresesi
İnsana haz verir tek tek gezmesi
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Müzesi Dünya da alınır örnek
Tarih buradadır edersen merak
Mumyalı Rahibe, dört tane bebek
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Gümüşler beldesi Manastırı var
Taştan oyma avlu mekanları var
Gülen Meryem ana birçok resim var
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Aladağı mesken tutar dağcılar
Yaban keçisine gelir avcılar
Ne ararsan her çeşidi burda var
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Gönlün kalır Ecemişin çayında
Totarisi patlar mayıs ayında
İster yaşlı ister gençlik çağında
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Demirkazık konaklama merkezi
Misafir ediyor gelen herkesi
Elması kirazi ata meyvesi
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Bolkar dağlarında kayak merkezi
Çinili göl, Kara göldür süsleri
Dünyada tektir Toros kurbağası
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Dillere destandır Şeker pınarı
Mola için yolcu alır kararı
Menengiçi ile dağlar sıralı
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Çiftahan kaplıca dertlere deva
Elli bir derece de verir şifa
Lüks otelleri var benzer konağa
Niğde'ye gelirsən görmeden gitme.

Öküz Mehmet Paşa Kervan Sarayı
 Darboğaz da kiraz festivalini
 Çok ülkeye ihraç eder malını
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Bor da Şeyh Kuddusi Baba Yatırı
 Dünyaya yayıldı ilmi hatırı
 Zikirlerle inler, taşar dergahı
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Tyana antik kent su kemerini
 Roma havuzunu ören yerini
 Şifalı suyunu içmelerini
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

İli ilçe köyü tarih kokuyor
 Hançerli Okçudan zezem akıyor
 Narlı göl Termal şifa saçıyor
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Dördüncü Muratla ünü duyulan
 Bir kazan pilavla ordu doyuran
 Gül baba adında ismi anılan
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Üniversitenin bölümü çoktur
 Evde kal yurtda kal sorunu yoktur
 Dürüştür esnafı gözleri toktur
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Anlatmaya yetmez sözcük kelime
 Gözünü kırpmadan giden ölüme
 Minnettarız Ömer Halisdemir'e
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Deri Sanayisi, Birko Halısı
 Paha biçilmeyen el dokuması
 Yörükler, arıcı daha dahası
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

İlimize simge oluyor adı
 Yiyip içtikçe de damakta tadı
 Lahana patates başların tacı
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Sakın yanlış anlamayın sözümü
 Bir derdin var arar isen çözümü
 Köfteri pekmezi kuru üzümü
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Halkı samimidir gönülden bağlı
 Ayırt etmez köylü, yabancı, dağlı
 Sofrası ortada ekmeği yağlı
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Eğitime ilme kafayı yorar
 Nörün diye halin hatırın sorar
 Yazın gurbetçiler, yaylacı dolar
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

Hayran kaldım havasına yerine
 Güzeli var Ayşe Canan Emine
 ÇAKALCIOĞLU aşık oldu birine
 Niğde'ye gelirsен görmeden gitme.

◆ **Hasan KORKMAZ**

MASLOW İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ PİRAMİDİNDE GÖNÜLLÜ İZOLASYON

Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi, Abraham Maslow tarafından 1943 yılında yayınlanan 'A Theory of Human Motivation' adlı çalışmanın ortaya koyduğu insan psikolojisini gösteren bir teoridir. Bu teorideki piramit beş basamaklıdır. Bu basamaklar sırasıyla: fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, sosyal ihtiyaçlar, değer verilme\saygınlık ihtiyacı ve kendini geliştirir. Herkes farklı basamaklarda başlar hayatına ve ihtiyaçlarını karşılaması doğrultusunda bir üst basamağa terfi edebilir. Kimileri bütün ihtiyaçları karşılanmış olarak başlar hayata. Tek ihtiyaçları 5. Basamaktaki kendilerini geliştirme hedefine ulaşmaktır. Bu şekilde hayatın anlamını bulacaklarını zannederler. Oysaki diğer ihtiyaçlarını karşılamış olmanın değeri, hayatın anlamıdır ve bunu fark eden insan ancak 5. Basamağa ulaşabilecektir.

Gelelim günümüze. Şu anda hepimiz hayatımızın bir kısmında hayalini kurduğumuz(!) dönemi yaşıyoruz. Çoğumuz yoğun bir günün ardından evimize döndüğümüzde keşke evden hiç çıkmasam bu yorganın altında kalsam ve yarınki yapacaklarımı düşünmek zorunda olmasam diye aklımızdan geçirmişizdir. Şu anda da onu yaşamıyor muyuz? Birden hepimiz Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi piramidinin ikinci basamağına(güvenlik ihtiyacı) hapsolup kaldık. Veya gönüllü izolasyon için o basamağa sığındık mı demeliyim.

İnsanoğlu yıllar sonra aynı ihtiyaca sahip o da sağlık ihtiyacı. Kimi ülkeler başta eşit şartlarda olmayı kendilerine layık görmedi. Bu virüsü yani covid 19'u yalanlama noktasına bile geldiler. Tüm dünyanın avuçlarının içinde olduğuna inandıkları gibi bu virüsü de kolayca ele geçireceklerini düşündüler. Ama yaşanan hiçbir şeyi öngöremediler. Ölen veya enfekte olan hastaların sayısı gün be gün arttıkça içlerini bir koku kapladı ve akıllarına şu soru geldi: Acaba bize günlük ihtiyaçlarımızdan biriymiş gibi tanıtılan tüketim çarkı dönmeye devam edecek mi? Oysaki

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi piramidinden habersizlerdi. Bu teoriye göre bir alt basamaktaki ihtiyacı karşılayamadan bir üst basamağa çıkamazdın. Yani insanlar sağlıklarına kavuşamadıkları sürece toplumun onlara dayattırdıklarını yapmayacaklardı. Hal böyle olunca herkes evlerine kapandı ve öze dönüş yolculuğuna başladı. Bu öze dönüş yolculuğu sayesinde insanoğlu yavaş yavaş hayatın anlamını bize geri kazandıracak olan şükretmenin farkına varmaya başladı. Daha önceleri tüketim çılgınlığının ardına gizlenmiş olan bu kelime, kapitalist düşüncelerin bize dayattırdıklarının ortadan kalkmasıyla gün yüzüne çıktı ve hayatımıza güneş gibi doğdu. Şükretmeyi güneşe benzetiyorum. Çünkü güneş çeşitli mitlerde koruyucu olarak hikâye haline getirilir. Şükretmek de bizi nefsimize yenik düşmekten koruyan bir güç. Bu gücün farkına varıp kullanmasını bilirsek Maslow'un ihtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidindeki basamakları kolayca tırmanabilir, sosyal izolasyonun ve tüm zorlukların üstesinden gelebiliriz. .

Sonuç olarak bu dönemi doğanın bizi cezalandırması olarak görmek yerine yıllar önce kaybettiğimiz şükretmenin gücünü geri kazanmak olarak görmeliyiz. Hayatın bizim karşımıza çıkardığı zorlukları görmezden gelmek yerine onları birer fırsata dönüştürmeyi seçmeliyiz. Örneğin Televizyonların sanal dünyalarına gömülmeğe kitapların gerçek dünyasına gömülmeğiz. Sosyal izolasyonumuzu sadece kendimizi evlerimize kapatarak değil çevremizdeki kötü enerjilere karşı koruyarak da yapmalıyız. Abraham Maslow'un da dediği gibi : "Eksiklerin giderilmesi hastalığı önler; gelişim gereksiniminin doyurulması ise sağlığı besler." Herkesin sağlığına kavuşması dileğiyle...

Selin ÖZMEL

(Niğde Fen Lisesi 11. Sınıf öğrencisi)

DERGİLER

77.Sayı

76.Sayı

75.Sayı

74.Sayı

73.Sayı

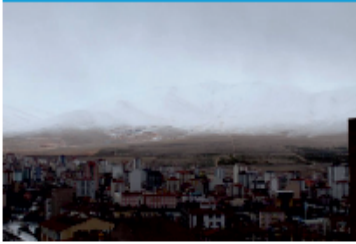
72.Sayı

71.Sayı

70.Sayı

69.Sayı

MAKALELER

ŞEHİR VE MEDENİYET

Şehir ve medeniyet bahisleri üzerinde ne kadar durulsa azdır. Çünkü bu mesele her seviyede bir duruşun analizidir. Çağın ulaştığı seviyeye ulaşsa bile bu yoruml

→ Devamını Oku

ŞİİRLER

SİS ALTINDA HER ŞEHİR

İSMAİL ÖZMEL

Sis altında her şehir, tahayyüle yer verir

→ Devamını Oku

MAKALELER

YİNE BATI- BATI

Garp diye bir yer, bir şey var mı? Doğu yönün karşısındaki desek veya doğunun zıddı desek bazılarımız tebessümle karşılayabilir.

→ Devamını Oku

ŞİİRLER

KÜÇÜKSU'DA GEZİNTİ

Hangi mevsimde gelsem, rastlarım aynı ize

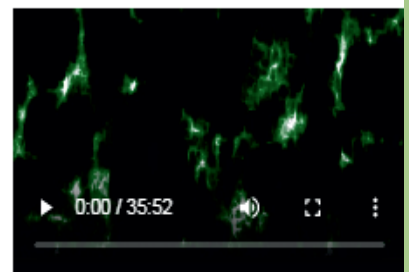
Gergefteki nakışlar uzanıyor denize.

→ Devamını Oku

SON BASKI

MEDYADA İSMAİL ÖZMEL

87.SAYI 10 TL
AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE